

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Nova vlada

Danes dopoldne je bila sestavljena in zaprisežena nova vlada, ki šteje 14 članov — Spremembe v resorih — Novo ministrstvo za fizično vzgojo naroda

Beograd, 5. januarja. AA. Snoči ob 18. je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienci predsednika ministrskega sveta g. Petra Živkovića.

G. predsednik ministrskega sveta je pri tej priliki oddal ostavko kabineta. Nj. Vel. kralj je blagovolil sprejeti ostavko, hkrati pa je pooblastil g. Petra Živkovića, da sestavi novo vlado. Dosedanja vlada bo opravljala še naprej svoje posle do sestave nove vlade.

Sestava nove vlade

Beograd, 5. jan. M. Nj. Vel. kralj je danes podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Nova vlada je sestavljena takole:

Predsednik ministrskega sveta: Peter Živković, ministrski predsednik na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za zunanje zadeve: Dr. Vojislav Marinković, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za trgovino in industrijo: Dr. Albert Kramer, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za socialno politiko in narodno zdravje: Ivan Pucelj, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za notranje zadeve: Dr. Milan Sršić, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za pravosodje: Božidar Maksimović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za promet in pošte: Inž. Lazar Radičević, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za kmetijstvo: Jural Demetrović, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za zgradbe: Nikola Preka, minister na razpoloženju in narodni poslanec;

Minister za vojsko in mornarico:

armijski general Dračimir Stojanović, minister na razpoloženju;

Minister za finance: dr. Milorad Gjorgjević, minister na razpoloženju;

Minister za fizično vzgojo naroda: dr. Dragan Kraljević, narodni poslanec.

Zaprisega vlade

Novoimenovana vlada je danes dopoldne ob 11. v novem dvoru položila prisego v roke Nj. Vel. kralja ter bo v teku današnjega popoldneva prevzela posle.

Po zaprisegi je ostal Nj. Vel. kralj delj časa v razgovoru s člani vlade.

Dr. Kramer zastopnik zunanjega ministra

Beograd, 5. jan. M. Ker je zunanji minister obolev in odpotuje na zdravljenje v Davos, je Nj. Vel. kralj imenoval za dobo njegove odsotnosti za namestnika zunanjega ministra ministra za trgovino in industrijo dr. Alberta Kramerja.

Zakaj je bil Gandhi aretiran

Gandhi je nasvetoval nadaljevanje državljanske nepokorščine — Vlada bo storila vse za ohranitev miru, je pa še vedno pripravljena pogajati se z nacionalisti

London, 5. januarja. AA. Aretacija Gandhija, ki je svetoval indskemu kongresu, naj nadaljuje propagando za državljansko nepokorščino, dokazuje, da bo indska vlada storila vse, da ohrani mir in red. Gandhi je bil aretiran z odobrenjem angleške vlade. Indska vlada se bo poslužila v borbi proti indski revolucionarni propagandi vseh ustavnih sredstev, ki so ji na razpolago.

Indski kongres je pričel z agitacijo za državljansko nepokorščino zaradi tega, ker je indska vlada izdala v treh indskih pokrajinah ostre odredbe proti nemirnim. Odredbe bengalske pokrajinske vlade so bile izdane v zaščito uradništva in občinstva proti nevarni in široko razširjeni teroristični zaroti. V severozapadni pokrajini je nastalo močno gibanje za popolno neodvisnost, ki je resno ogrozilo mir in red v teh krajih in obrambo indskih meja na najbolj nevarni točki. Voditelji te pokrajine so odklonili predloge angleške vlade za ustavne reforme, čeprav so jih odobrile vse stranke na indski konferenci. Politični agitatorji so tudi v teh krajih izrabili tamošnje težke gospodarske razmere in skušali zavesti k uporabi bojevitosti plemen v teh krajih. Zato so bili izredni ukrepi v teh pokrajinah potrebni in ostanejo toliko časa v veljavi, dokler ne bo uporno gibanje prenehalo.

V združenih pokrajinah so tamošnje podružnice kongresa pregovorile kmetško prebivalstvo, naj ne plačuje davkov. Politični agitatorji so tudi v teh krajih izrabili gospodarsko krizo. Vlada je v teh pokrajinah priznala težki položaj kmetijske prebivalstva, ki je zaradi padca cen poljedelskih pridelkov veliko izgubilo in odredila, da se davki v teh krajih primerno znižajo. Vlada je tako odpisala kmetškemu prebivalstvu 800 tisoč funtov davkov letno.

Najbolj pa je vplivalo na stališče indske vlade dejstvo, da se je skušal kongres konstituirati v paralelno vlado in tako onemogočiti vsako akcijo zakonite vlade za čuvanje zakona in mira. Kongres je pozival ljudstvo, naj se upira zakonitim določbam. Kongres je hotel tako onemogočiti delovanje indske vlade. Kongres je bil mnenja, da se bo kmetško prebivalstvo upiralo zakonom brez nasilja, vendar se to ni zgodilo. Zgodovina je pokazala, da so nemiri nasilja neizbežne posledice agitacije za državljansko nepokorščino. Zato je morala vlada takoj in energično nastopiti proti voditeljem tega gibanja. Vendar je vlada še vedno pripravljena izvajati politiko, ki jo je očitel ministrski predsednik v svojem poročilu po zaključku ind-

ske konference in pomagati Indiji do političnega napredka.

Trije odbori, ki so predvideni v tem poročilu, odpotujejo v Indijo 15. januarja, da bodo proučili tamošnje razmere in tako dovršili ustavni načrt. V Indiji bo tudi izvoljen posvetovalni odbor indske konference, ki bo proučeval druge strani indskega ustavnega problema. V tem odboru je bil tudi Gandhi.

Angleška vlada stoji prej kot slej na stališču, da mora kljub zadnjim dogodkom nadaljevati pogajanja za sporazum v indskem ustavnem vprašanju in je pripravljena razpravljati o tej zadevi z vsakim voditeljem indskega javnega mnenja, ki bi na to prišel. Angleška vlada poziva vse Indijce, ki so dobre volje, naj jo podpirajo pri delu za rešitev Indije iz gospodarske krize in političnega kaosa.

Izjemno stanje v Indiji

Bombay, 5. jan. g. Aretacija Gandhija in nekaterih drugih odličnih nacionalističnih voditeljev v Indiji je ustvarila izredno kritično situacijo. Indijski podkralj je že izdal napovedane navedbe, s katerimi bo prišla vlada bo proti pokretu za nekorščino z vso energijo. Praktično pomenijo te navedbe proglasitev izjemnega stanja za vso Indijo vključno neodvisnih indijskih kneževin.

Prva naredba vsebuje takozvani zaslišni zakon o pooblastilih, ki je stopil v Bombaju in Bengaliji takoj v veljavo. Ta zakon uvaža predvsem poostreno časopisno cenzuro. Pokrajinske vlade so pooblašene, da nadzorujejo vse osebe, ki so sumljive, da kršijo mir, in jih v danem primeru aretirajo. Aktivno pospeševanje kampanje za nepokorščino se smatra kot kršenje mira in reda.

Druga naredba je naperjena proti nedovoljenem vmešavanju Indijcev v uradno poslovanje Indijske vlade.

V tretji naredbi so indijski knezi pooblašeni, da smejo prepovedati vsako organizacijo kot nezakonito, če se njeni člani preglašijo proti javnemu miru in redu.

Četrta naredba propoveduje kazensko nadlegovanje tujcev ali prijateljev indijske vlade kakor tudi bojkot angleškega blaga. V bodoče bodo tudi strogo kaznovane straže pri stavkujočih obratih, ki so jih doslej mirno trpeli.

Indijski podkralj naznanja obenem s temi naredbami, da je slej kot prej pripravljen sprejeti zastopnike smerne indijske stranke na pogajanja.

Odbor vseindijskega kongresa v Bombaju je na te navedbe indijskega podkralja odgovoril z enako ostrimi merami s tem, da je sklenil, da se bo pretvoril v vojni svet. Na tisoče Indijcev se je že prostovoljno prijavilo temu odboru na boj proti indijski vladi. Po mestih se vrši živahna propaganda za nabiranje prostovoljcev.

Rusija si za varuje hrbet

Pogajanja za sklenitev pogodbe o nenapadanju s Francijo in Rumunijo

Pariz, 5. januarja. Pertinax poroča v »Echo de Paris«, da je načelnik zunanjega ministrstva Berthelot zadnje dni decembra sklenil sporazum s sovjetskimi poslaniki v Parizu Dogovajskim o podrobnostih rusko-francoskega arbitražnega odbora. S tem je odstranjena ena izmed glavnih ovir, ki so onemogočale podpis pakta o nenapadanju med Francijo in sovjetsko Rusijo, ki je bil perfektiran že meseca avgusta lanskega leta. Francosko-ruski arbitražni odbor, ki bo organiziran po vzoru nemško-ruskega odbora se bo sestel 14 dni po podpisu pogodbe. Pojm napada se ni točno definirano. Zdi se, da dela to vprašanje francoski vladi mnogo skrbi. Pertinax zaradi tega ostro napada vlado in zavzema najodločnejše stališče proti podpisu take pogodbe, ki bi značila preokret vsega političnega položaja, kar bi bilo zelo obžalovati, ker je bila francoska politika do sedaj absolutno konzervativna.

polaga z 35 tonskim letalom, sedaj proučuje načrte o novem 60 tonskem letalu za 100 potnikov. Hitrost tega letala bo 120 milj na uro.

Hitler se zopet posvetuje

Berlin, 5. jan. AA. Prihodnje dni prispe semkaj vodja nemških narodnih socialistov Hitler. Nadaljeval bo pogajanja z visokimi političnimi osebami, zlasti z ministrom Groenerjem.

Prekomorski zračni promet

London, 5. jan. AA. Uradnik imperijalne letalstva je izjavil, da predlog Združenih držav o prekontinentalnem letalskem prometu ni nov O tem so že bila svoj čas pogajanja med Anglijo, Francijo in Združenimi državami. Letala bi letela preko Azorskega otočja in Bermut. Zanimajočane države skušajo zgraditi posebna letala za to službo. Angleško letalsko ministrstvo že raz-

Prvi sestanek senata

Novoizvoljeni senat se sestane v ponedeljek k svoji prvi seji

Beograd, 5. jan. r. Novoizvoljeni senat se bo sestel na svoje prvo zasedanje v ponedeljek dne 11. t. m. Na tem sestanku se bo izvršilo začasno konstituiranje senata, nato pa bo izvoljen verifikacijski odbor. Ko bo verifikacijski

odbor končal svoje delo, se bo sestel plenum senata k drugi seji, na kateri bo verifikiral mandate. Takoj nato pa se bo vršila svečana otvoritev zasedanja narodnega predstavništva na skupni seji senata in narodne skupščine.

Anketa o stanovanjskem vprašanju

Ministrstvo socialne politike bo v kratkem sklicalo konferenco posestnikov in najemnikov — Stališče hišnih posestnikov

Glasilo pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za dravsko banovino »Moja dom« poroča v svoji zadnji številki, da namerava ministrstvo za socialno politiko zaradi neprestanih zahtev zagrebških najemnikov in deloma tudi najemnikov iz dravske banovine po ponovni uvedbi stanovanjske zaštite, odnosno zakoniti določiti višine najemnin v kratkem sklicati anketo vseh prizadetih organizacij, da bi prišlo do sporazuma med najemniki in hišnimi posestniki. Zveza društev hišnih posestnikov za dravsko banovino poziva obenem vse hišne posestnike dravske banovine, naj nemudoma prijavijo, koliko so posameznim najemnikom znižali najemnine. V ostalem pa zavrže trditve najemnikov in piše med drugim:

»V zadnjem času se trdi, da mnogo najemnikov plača polovico dohodkov za stanovanje. Pa je danes še mnogo najemnikov, ki plačujejo za stanovanje samo po 200 do 300 Din mesečno. Za onega, ki pla-

ča sedaj do 2000 Din mesečno za stanovanje, znači, da more to plačati, ako pa mu je to preveč, naj si vsame manjše stanovanje. Največja krivda pri tem leži v tem, pravi »Moja dom« dalje, ker hočemo vsi živeti preko svojih razmer. Če pogledamo malo nazaj, vidimo, kako smo stanovali pred 40 leti, lahko rečemo, elitameščani. Velika večina posestnikov in najemnikov se je popolnoma pomirila po ukinitvi stanovanjske zaštite, kar se vidi pri policijski oblasti in pri sodiščih, kjer je bilo v dobi stanovanjske zaštite na tisoče sporov, ki jih danes ni. Hišni posestniki rabi najemnike, najemniki po posestnike. Najemniki so vzeli stanovanje po svoji ekonomski možnosti in po svojih dohodkih, a posestniki so oddali svoja stanovanja po kakovosti in to po principu zahteve in ponudbe. Mislimo, zaključuje glasilo hišnih posestnikov, da najemniki in posestniki prijateljsko uredimo stanovanjske odnose in če bo treba, pa se zopet lahko prijateljsko razidemo.«

Vznemirjenje fašističnega tiska zaradi podunavskega gospodarskega bloka

Fašistični tisk smatra to kombinacijo za zelo resno in se vznemirja zaradi priključka Madžarske k Mali antanti

Rim, 5. jan. Poživljena akcija za osnovevanje podunavskega gospodarskega bloka izhaja v fašističnem tisku veliko vznemirjenje. V fašističnih krogih gledajo z velikim nezaupanjem na te akcije in priznavajo, da je mnogo bolj resna, kakor pa se splošno sodi ter da lahko v kratkem dovede do tesnejše gospodarske združitve podunavskih držav Največ skrbi povzroča fašističnemu tisku nejasnost ali bo ta gospodarski blok imel tudi kako politično ozadje. Največji sum vzbuja v fašističnih krogih aktivnost francoske diplomacije. Ne more pa se dovolj načuditi da se baš madžarski državniki najbolj zavzemajo za to kombinacijo. Bivši madžarski zunanji minister Gratz in grof Bethlen sta najbolj iznenadila s svojimi izjavami. »Giornale d'Italia« se zlasti vznemirja zaradi Gratzovega poseta v dveh sosednih prestolnicah, kjer je naletel Gratz, kakor pravi omenjeni list, na popolno razumevanje. Iz tega sklepa, da je bila ideja podunavskega gospodarskega bloka povsod simpatično sprejeta. Na italijansko intervencijo je madžarska vlada te dni objavila komunikacijo, v katerem naglašajo, da zastopajo to idejo neki ugledni madžarski državniki, da pa sama ni sestavila še nikakega konkretnega načrta. Tembolj pa je fašistična javnost vznemirjena zaradi izjave Gratz, ki je naglasil, da morajo Madžarska, Jugoslavija, Češkoslovaška, Avstrija in Rumunija skleniti gospodarsko zvezo, ki bi bila neke vrste carinska unija na diferencialni osnovi. »Resto del Carlino« zatrjuje, da je Francija, ko je dala posojila Avstriji in Madžarski, stavila pogoj, da se obe državi priključita Mali antanti pod francoskim vodstvom.

Odklikovanje španskega poslanika

Beograd, 5. jan. Nj. V. kralj je odklikoval z Jugoslovensko krono I. razreda španskega poslanika na našem dvoru g. Ferdinanda Galanija. Španski poslanik je bil odklikovan zaradi svojih zaslug, ki si jih je pridobil ob zaključitvi jugoslovesko-španske trgovinske pogodbe.

Zima v Bosni traja dalje

Sarajevo, 5. jan. V Sarajevu je temperatura zopet padla na minus 20 stopinj, v ostali Bosni pa na minus 25 stopinj.

Split, 5. jan. V okolici Livna se je brčkone v snežnih meležih ponesrečil brat bivšega ministra g. Ivan Kujundžić. Pred dnevi se je odpejal v soseščino, a se doslej še ni vrnil. Prav tako so v mestni okolici v snegu našli mrtvo ženo. Avtobusni promet med Livnom in Splitom je prekinjen.

Sovjetski militarizem

Pariz, 5. jan. AA. Po vesteh iz Moskve je sovjetski vojaški proračun narasel na 16 milijard 250 milijonov frankov (33 milijard Din), skupno z dodatnim vojaškim proračunom pa 41.875 milijonov frankov (94 milijonov Din).

Epidemija kolere v Iraku

Pariz, 5. jan. g. Kakor poročajo iz Basre, divja v Iraku že več tednov kolera, ki je dosedaj zahtevala 1500 smrtnih žrtev. Več tisoč ljudi leži bolnih. Kuge dosedaj ni bilo mogoče zatreti, ker so zdravstvene zaščitne razmere zelo pomanjkljive.

Huda zima v Karpatih

Bukarešta, 5. jan. g. V Karpatih in treh rumunskih komitatih pod Karpati še vedno sneži. Vsi tamošnji kraji so že delj časa odrezani od sveta. Volkovi silijo v doline in napadajo ljudi in živali. V Karpatih je skočilo nekaj vlakov s tira.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 5. januarja. AA. Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju ob osmih jutraj: Bistrica — Bohinjsko jezero — 8 C, jasno, snega 30 cm, Brežice — 4, jasno, snega 20 cm, Celje — 4, megla, snega 25 cm, Dravograd-Meža — 4, megla, snega 60 cm, Jesenice 0, jasno, snega 32 cm, Kamnik — 3, jasno, snega 10 cm, Kranjska gora — 5, jasno, snega 55 cm, Koročevje — 7, megla, snega 48 cm, Kotoriba +1, oblačno, snega 10 cm, Ljubljana gl. — 3, megla, snega 10 cm, Ljutomer — 2, megla, snega 13 cm, Maribor gl. 0, jasno, snega 10 cm, Novo mesto — 2, jasno, snega 40 cm, St. Janž na Dolenskem — 4, megla, snega 30 cm, Trzin — 3, jasno, snega 20 cm, Rakek — 2, oblačno, snega 2 — cm. Promet normalen.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2258.80 — 2265.64, Bruselj 782.21 — 784.57, Curih 1097.85 — 1101.15, London 185.80 — 193.30, Newyork 5625.06 — 5642.06, Pariz 221.02 — 221.68, Praga 186.43 — 186.93, Trst 281.77 — 287.77
INOZEMSKA BORZA.
Curih, 5. januarja. Beograd 9.10, Pariz 20.13, London 17.27, Newyork 512.37, Bruselj 71.25, Milan 25.91, Madrid 43.25, Amsterdam 205.75, Berlin 121.15, Sofija 3.70, Praga 15.16, Varšava 57.50, Bukarešta 7.50.

Splošna in ženska bolnica v l. 1931

Naval na splošno bolnico vedno večji, število porodov je pa lani nazadovalo

Ljubljana, 5. januarja.

Ze zadnji smo v poročilu o modernizaciji vseh bolnic dravske banovine omenili, da je ljubljanska bolnica nujno potrebna razširjenja in modernizacije. Naval na bolnico je vsako leto večji. Predlanskim je bolnica sprejela okrog 16.500 bolnikov, leta 1930 18.643 in lani 19.650. Prirastek v zadnjem letu je torej znašal 1007. Zanimiva je statistika o poslovanju splošne bolnice v preteklem letu.

Sprejetih je bilo kot rečeno 19.650 bolnikov in sicer 11.070 moških in 8580 žensk. Uprava bolnice je morala poleg tega zaradi prenapolnenosti prostorov odločiti sprejem 3380 bolnikov, zavrnila je pa bilo sprejem 5 bolnikov, ki so se med prevozom v bolnico umrli.

Naiveč bolnikov je bilo kakor običajno vsako leto sprejetih na kirurški oddelku, kjer se je zdravilo 5029 moških in 3191 žensk. Umrlo je 121 moških in 37 žensk. Na internem oddelku so sprejeli 2055 moških in 1854 žensk. Umrlo je 135 moških in 106 žensk. Oba oddelka sta bila vse leto prenapolnjena, zlasti je pa bilo občutno pomanjkanje prostora na kirurškem, kjer so lani preureljali prostore. Kljub temu je oddelek sprejel mnogo več bolnikov kakor predlanskim.

Na otolskem oddelku sta se zdravila 802 moška in 830 žensk. Umrlo je 9 moških in 7 žensk. Otolski oddelki je najmanjši in razpolaga samo s 36 posteljami. Kljub temu je tudi lani sprejel mnogo več bolnikov kakor predlanskim.

Dermatološki oddelki je sprejel 742 moških in 673 žensk, umrlo pa 3 moški in 10 žensk. Na okulističnem oddelku se je zdravilo 1340 moških in 1071 žensk. Umrlo sta 2 ženski. Na infektivnem oddelku so sprejeli 187 moških in 218 žensk, umrlo pa je 16 moških in 13 žensk. Mnogo bolnikov se je zdravilo tudi na nevrološko-psihiatrski oddelku in sicer 327 moških in 218 žensk, umrlo je pa 18 moških in 20 žensk.

Otroška bolnica je sprejela 588 dečkov in 476 deklic. Umrlo je 76 dečkov in 48 deklic. Vsega skupaj je v bolnici umrlo 378 dečkov in 243 deklic.

Zaradi poškodb je moralo v bolnico 1770 moških in 1315 žensk. Na posledicah poškodb je umrlo 53 moških in 17 žensk. Ozdravelo je 862 moških in 379 žensk, drugi so ostali deloma pohabljeni ali pa niso zdraveli.

Samomorilnih kandidatov je sprejela bolnica lani 44 in sicer 26 moških in 18 žensk. Umrlo sta 2 moška in 3 ženske.

Ženska bolnica

Zanimiva je tudi statistika splošne ženske bolnice v preteklem letu. Sprejela je 1718 bolnic, število porodov pa je znašalo 1603, to je 115 manj, nego v letu 1930. Otroci se je rodilo 1623, v 20 primerih so bili dvojčki. Mrtvorojenih je bilo 78, kar znaša 4,80%. Od živorojenih je umrlo 77 otrok ali 4,98%. Vsega skupaj je bilo rojenih 839 dečkov in 784 deklic.

Na oltar materinstva je položilo življenje 13 mater. Vzrok je bil običajno prepozen prevoz v bolnico, neizbežne infekcije, srčna napaka ali tuberkuloza. Zaradi pomanjkanja prostora je morala ženska bolnica odkloniti sprejem 307 nosečih žensk, kar dokazuje, da je povečanje bolnice nujno potrebno.

Na ginekološkem oddelku so sprejeli 1516 žensk. Težjih in večjih operacij je bilo 216, manjših na okrog 1000. Prerez trebuha je bil potreben v 216 primerih. Umrlo je 29 bolnic, večinoma na posledicah raka ali okuženja in otroški postelji.

Porodniški operaciji je bilo 188, cesarski rez je bil potreben 11 krat, s klesčami so rešili življenje 25 otrokom, obrat je bil potreben 32 krat in takozvanih razkosajočih operacij je bilo 13.

Primerov komplikacij je bilo 147 in sicer nepravilna lega 121 (prečna lega 24), nepravilni sedež placente 23 in pretrgana maternica 3.

Število porodov v ženski bolnici od leta 1921 do 1931 je znašalo 11.791, število večjih operacij v tem desetletju pa 1732. Vsega skupaj je lani sprejela ženska bolnica 3234 žensk, v bolnici se je pa rodilo 1623 otrok, torej je bilo skupaj v ženski bolnici 4857 oseb.

Venerične bolezni našega delavstva

Letna bremena OUZD z venerologijo znašajo približno pol milijona dinarjev

Ljubljana, 5. januarja.

Venerične bolezni predstavljajo med vsemi boleznimi prav posebno izjemo. Po ljudskem pojmovanju je vsako spolno obolenje nekaj skrajno sramotnega. Spolne bolezni se smatrajo splošno za znak in posledico nemoralnega življenja. Zanimivo je, da se vulgarno že od nekdaj imenuje lues »francoska bolezen« (morbus galicus), menda zato, ker na Francoskem najbolj uspeva kul nagote (Moulin rouge, Folies bergeres, Casino de Paris itd.). Obratno pa imenujejo Francozi lues »napolitansko bolezen« (mal de Naples). Takih nazorov ne smemo splošno generalizirati. Neizkušeni mladenič oziroma dekle, ki bolj iz radovednosti kot pa iz užitka poiškuje sladkosti tega življenja, mnogo lažje ujame kakšno nečisto bolezen kot pa izvežban »Lebe-mann«. Vrh tega neumestna sramežljivost povzroči premočnejši, da se bolezni razpade do najnevarnejšega stadija. »Nedolžna« okuženja na straniščih, pri stiskanju rok itd. se navadno ne vzamejo resno v pretes, akoravno so teoretično prav lahko mogoča. Univ. prof. dr. Metod Dolenc poroča v svoji razpravi »Zdravniška tajnost v kazenskem pravu«, Ljubljana 1927 (posebni odtis iz »Slovenskega Pravniškega«, da komaj 1 odstotek naklepnih odprav telesnega plodu pride na dan, t. j. pred sodnika. (Večkrat se take stvari diagnosticirajo kot »vnetje slepiča«.) Nedvomno velja približno isto tudi za spolne okužbe. Iz enega odstotka, ki ga imamo na razpolago, pa nikakor ne smemo delati splošnih zaključkov za ostalih 99%. To moramo potrdati, predno navajamo statistične podatke iz vsakoletne publikacije OUZD v Ljubljani.

OUZD v Ljubljani je imel v letu 1929 povprečno 94.929 članov. Od teh je bilo bolnih na kapavici 234 s 7740 bolezenskih dnevi meh. čankarju 9 z 244 " " " prim. sifili 33 z 1204 " " " sek. sifili 31 z 1821 " " " Skupaj 307 z 11009 bolezenskih dnevi

Pri tem so upoštevana samo ona obolenja, ki so vezana z delanjsko dejavnostjo (brez ambulantnih obolenj).

Na enega moškega zavarovanca odpade letno povprečno 0.135 bolezenskih dni radi veneričnih bolezni (t. j. takozvana venerološka morbiditeta); na eno zavarovano žensko pa skoraj polovico manj, namreč 0.077 bolezenskih dni. Vzrok temu bo najbrž ta, da ena ženska relativno okuži več moških kot pa obratno ali pa, da znajo ženske venerične bolezni bolje skrivati.

Dastravno znaša povprečna venerološka morbiditeta (moških in žensk skupaj) samo 1% od celokupne morbiditete vseh diagnoz, vendar znašajo letna bremena OUZD za venerologijo čeden znesek blizu pol milijona dinarjev.

Ako primerjamo venerološko morbiditeto z zavarovano mezo, t. j. z delavskim zaslužkom, vidimo, da so po statistiki OUZD venerične bolezni pri boljše plačanih delavcih nekoliko redkejšje, kakor pri slabše plačanih delavcih. Iz tega pa ne smemo sklepati, da s povečanjem plač poraste tudi seksualna etika. Najbrž bo ravno obratno, ker si boljše situirani ljudje lažje »kupi ljubezene« in tako lažje nalezijo »bolezni«, a obenem tudi lažje skrivajo sramotne posledice. V zgodovini večkrat čitamo, da so se podaniki branili poljubljati roko oziroma nogo temu ali onemu dostojanstveniku iz razloga »quia totus erat morbo galico ulcerosus«, t. j., ker je bil ves pokrit s sifilitičnimi izpuščaji. Znano je, da mnogo ženskih ljudi umre na paraliz. Pojav je tolačički tako, da talentirani ljudje lažje pridejo do nasladi in tako nalezijo grde bolezni. Interesantno je, da s odkritjem raznih zdravilnih serumov (n. pr. salvarsan) število paralizitov in tabetikov raste. Pri injekcijah večina bacilov (spirocheta palida) pogine, nekateri spretnejši pa zbežijo v oddaljene in neopredelne organe, t. j. v možgane in hrbtne možgane, kjer se zabujajo. Ko pa nevarnost po daljšem času preneha, pridejo iz svojih »trdnjav« in povzročijo paralizno in tabes.

V letu 1929 je bila venerološka morbiditeta v naslednjih industrijskih skupinah največja:

Industrijska skupina	Moška morbiditeta	Ženska morbiditeta
Gostilne, kavarne in prenočišča (natakarji)	0.242 dni	0.243 "
Hrana in pišca	0.243 "	0.362 "
Saniteta in higijena (brivci itd.)	0.362 "	0.642 "
Poligrafija (tipografija)	0.642 "	0.069 dni
Gospodinjstvo (služkinje)	0.069 dni	0.089 "
Kovinska industrija	0.089 "	0.109 "
Gostilne, kavarne itd. (natakarje, sobarice itd.)	0.109 "	0.184 "
Gradbena industrija	0.184 "	0.290 "
Hrana in pišca	0.290 "	0.582 "
Papirna industrija	0.582 "	

Iz teh podatkov pa nikakor ne smemo in ne moremo delati zanesljivih zaključkov, kakor zgoraj omenjeno, in razen tega tudi zato ne, ker se številke od leta do leta zelo menjavajo. Povrh tega veljajo svetopisemske besede: »Ne sodite, da ne boste sojeni!«

Splošno prevladuje mišljenje, da so suhi in mršavi ljudje bolj strastni in tako bolj podvrženi veneričnim boleznim kot pa debeli ljudje. Tega pa iz statistike OUZD ne moremo sklepati, ker OUZD nima takih statističnih podatkov in ker pri nas — debelih delavcev menda sploh ni. Zelo verjetno pa je, da je nekaj na tej stvari. Vsak človek ima kot vsako drugo živo bitje gotovo množico življenjske energije. Pri enem človeku je ta življenjska energija pretežno usmerjena na ohranitev podredne (individualne) in se radi tega debeli; pri drugem človeku je pa življenjska energija pretežno usmerjena na ohranitev potovstva, sam podrejen pa ostane pri tem mršav.

Jubilejni koncert Glasbene Matice

Letošnje leto je jubilejno leto Glasbene Matice. Ob sklope 1. 1891. je bil ustanovljen mešani zbor Gl. M., a njega vodstvo je istočasno prevzel Matej Hubad. Zbor in njegov pevovodja praznujeta sedaj 40letnico svojega slovenskega pevskega dela. Res, da je Matej Hubad vsled boleznin in prezaposelnosti odložil pevovodstvo, ga povelil rokami nadzelnika Mirka Poliča, toda Hubadov duh živi v zboru dalje, Polič žanje in bo žel še dolgo setev, ki jo je z zlatimi rokami posejal Matej Hubad, zato je 40letni jubilej zbora tudi jubilej Hubada. Da bi naš najprominentnejši jugoslovanski glasbeni zbor z vsemi svojimi oddelki, in prvi vrsti pa njen pevski zbor dostojno praznoval svoj delavni praznik je odbor Gl. M. sklenil v letošnjem letu prirediti celo vrsto svečanih glasbenih slavnosti, izmed katerih je bila prva večerajšnji koncert pevskega zbora. Ker mi o samem koncertu in glasbeni vidika v kratko odmorjenem času točno ni mogoče poročati, naj se za danes omejimo le na kratak referat o zunanosti prireditve.

Kakor je bilo pričakovati in kakor je pevski zbor Gl. M. to seveda tudi brez vsakega dvoma zaslužil je bil poset koncerta odlični. Dvorana Uniona polna, kot že davno ne. Program koncerta je obsegal 25 skladb za mešani, moški in ženski zbor a capella in s spremljevanjem klavirja. Bila je to revija slovenske zborovske muzike od Gallusa do danes, seveda, davno že ne izbrana, toda vendar v svojih tipičnih predstavah posameznih razdobj. Zbor je vsi skladbe odpeval v širokem, skoro nepretrganem razmahu do potankosti precizno svost svoji slavni pevski tradiciji in sledil svojem pevovodji Mirku Poliču, ki je položil v svoje delo vse svoje veliko znanje, svojo osebnost, svojo duhovnost. Občinstvo je spremljalo vsa izvajanja z napeto pozornostjo in toplim odobravanjem. Sredi koncerta je dr. Anton Švigelj, predsednik Hubadove župe v imenu v nji včlanjenih zborov, posebno pa še v imenu ljubljanskih pevskih zborov izročil ob asistenci zastopnikov teh pevskih zborov pov. zboru Gl. M. in njega dirigentu vrsto krasnih vencev. Končno je tudi pevski oče Matej Hubad postal svoj nekdanji zbor z velikanskim, dragocenim vencem. Po dveh in pol uri trajajočem koncertu so se dal zbor fotografirati, nakar se je vršil prijeten družabni večer, ki ga je otvoril predsednik Gl. M. dr. V. Ravnikar s častitkami zboru in njega pevovodji. Za njim je govoril v imenu mariborske Gl. Matice ravnatelj dr. Tominišek, nato v imenu lipavčeve pevske župe g. Gašparič iz Maribora, dalje dr. A. Švigelj v imenu Hubadove pov. župe, zastopnik Celjskega pevskega društva, zastopnik kočevskih pevcev g. Trošt, g. Tomazin v imenu šmartinskih pevcev, nato g. Zorko Prelovec kot pevovodja Hubadove župe, dalje še ravnatelj in jubilar Matej Hubad, za njim g. Mirko Polič in za zaključek predsednik pev. zbora Gl. M. g. Silvin Pečenko. Koncert so posetili mnogobrojni zastopniki pev. zborov tudi iz podeželja, prispejo je veliko število brzojav in pismenih častitk in pozdravov. Vsa prireditelj je imela slavnostno lice ter je bila vsepomenen začetek slavnostnega leta Gl. Matice.

Narodno gledališče

DRAMA.
Zabetek ob 20.
Torek, 5. januarja. Čvrček za pečko. Red E. Sreda, 6. januarja: Ob 16. Peterčkov poslednje sanje. 50. predstava. Izredno znizane cene. — Ob 20. Trije vaški svetniki. Loven. Izredno znizane cene. Četrtek, 7. januarja: Arsene Lupin. Red A. Petek, 8. januarja: Zapeto.

Opozorjamo na nocojšnjo uprizoritev Dikensove božične igre »Čvrček za pečko«, ki bo ob 20. v drami za red E. Peterčkov poslednje sanje 50-let na odru naše drame. Izmed dramskih del zadnjih sezon je dosegla mladinska igra Peterčkov poslednje sanje skoro največji predstavi. Na praznik sv. treh kraljev 6. t. m. ima ta izvrstna mladinska božična igra svoj mali jubilej, svojo 50. predstavo. Tudi tokrat bo igral malega Peterčka Mikja Gorec, ki se je v to vlogo popolnoma uveljavil ter jo podaja resnično, naravno, priročno. Ostala sasedba je običajna. Za predstavo veljajo izredno znizane dramske cene, od 20 Din navzdol.

Trije vaški svetniki po izredno znizanih cenah se uprizorijo v drami na praznik sv. treh kraljev dne 6. t. m. ob 20. zvečer. Vaška igra je izredno zabavna in učinkovita. Zasedba znana: g. Cesar kot župan. Tudi za to predstavo veljajo znizane dramske cene.

Detektivska igra Arsene Lupin se ponovi v četrtek 7. t. m. v 18. drami za red A.

OPERA.

Zabetek ob 20.

Torek, 5. januarja. Carmen. Red B. Sreda, 6. januarja ob 20. Dežela smehljaja. Izven. Znizane cene.

Četrtek, 7. januarja: Ob 16. uri. Vojaška predstava. Petek, 8. januarja: Sokolska slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vol. krajišče Marije. Izven. Dramske cene.

Carmen. Drevi ob 20. se poje v operi »Carmen« za red B. Naslovno vlogo poje ga. Thierryjeva, Micaela godna. Majdičeva, Don Joseja g. Vrd, Becamila gosp. Primožič. Ostale večje vloge: g. Zupan, Ivelja. Rus. Magolič, Ramakova in Bernot - Golobova. Dirigira ravnatelj Polič. Režija je Krečkov.

»Dežela smehljaja«. Leharjeva opera »Dežela smehljaja«, simpatična po svoji vsebini, v muzikalnem pogledu pa izredno lepa, z lepimi arrijami in skoro operno glasbo, se poje v naši operi na praznik Sv. Treh kraljev 6. t. m. ob 20. uri zvečer po znanih cenah. Glavne vloge: Poličeva, Ribičeva, Banovec, Peček in Zupan. Veliko in lepo vlogo ima v vsem delu tudi baletni zbor. Dirigira kapelnik Neffat, režija je Golobova. Cene znizane, operne.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

Premiera: Popolnoma novo!

DOLORES DEL RIO
v velikem in prekrasnem ljubavnem filmu

EVANGELINA

Predstave danes ob 4., 1/2 8. in 9. uri zvečer — jutri na praznik ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. uri zvečer.

Cene 4 in 6 Din.

Za »Pomožno akcijo« v Ljubljani

so darovali v denarju: Dr. Dimko Puc, župan 1000 Din, Bonač Franc 1000 Din, Delavska Zbornica v Ljubljani 10.000 Din. Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani 10.000 Din, Drž. železnice dr. Boriko 300 Din, inž. Dukič 500 Din, Ogrin Ivan, trg. Laverca pri Ljubljani 200 Din, Kukman Fran II. darilo, Jegličeva ulica 40 Din, Lutov Sergej mag. uradnik II. darilo Din 25, Marušič J. hišnik bol. za silo 20 Din, dr. Ivan Slakar 100 Din, g. Podobnik 100 Din, Ga. Tominšek 100 Din, Ponož Benedikt 10 Din, Kukman Fran I. darilo 20 Din, g. Jutov S. mestni uradnik 30 Din, g. Favaj Ficko 20 Din, g. Dachs Ivan obč. svetnik 50 Din, nadalje oseboje tvrdk, podjetij itd. Drž. železnice general računov pri direktorji v Ljubljani 390 Din, drž. žel. na do. kolodvoru 61 Din, Udruženje strojvodij 500 Din, Pošte in telegrafa v Ljubljani I. 758.10 Din, Predsedstvo vrh. dež. sodišča 641 Din, Ljubljanski peki — pokovniki 1020 Din, Uslužbenici OUZD, II. zbirka Din 133.60, Uradništvo komercijalne banke 150 Din, Uradništvo mestne hranilnice 1068.50 Din, uradništvo Narodne banke 565 Din, Uradništvo OUZD I. zbirka v Ljubljani 7574 Din, Uradništvo Jadranske zavarovalne družbe Din 250, uradništvo Vzemne pomoči 440 Din, uradniki Drž. hipotek. banke 100 Din, uradniki zavarovalne družbe »Dunav« 500 Din, uradniki zavarovalne družbe »Triglav« 150 Din, uradniki zav. družbe »Croatia« 200 Din, uradništvo poštne hranilnice 612 Din, uradništvo Trboveljske premogokopne družbe 1500 Din, uradništvo pošte Ljubljana VI 30 Din, Mašinsko odeljenje drž. železnice 549 Din, oseboje kulinice II. gor. kolodvoru 63 Din, uradništvo Ljubljanske kreditne banke 1400 Din, oseboje ravnatelj. doh. urada 30 Din, mestni upokojenci 240 Din, uradništvo Češke industrijske banke 150 Din, uradniki Jadranske podunavske banke 150 Din, uradniki hranilnice Kmetič hkih občin 300 Din, uradniki Kmetičke hranilnice in posejilnice 1000 Din, uradništvo Kreditnega zavoda 540 Din, Mestni uslužbenici začasni 609.73 Din, mestni uradniki 6042.71 Din, Podporno društvo mestnih delavcev 250 Din, Uprava »Jutra 100 Din, Juristi fin. direktorje 300 Din, uradništvo Jadranske zavarovalne družbe 250 Din, keglarški klub 100 in moč 410.50 Din, Martinc-Cerne 100 Din, po nabirateljih polah se je nabralo pri: Ljubljanskim mesarjih 3624 Din, pri Lj. gostilničarjih I. II. in III. zbirka »skupaj 4060 Din, pri Ljub. gostilničarjih IV. in V. zbirke »skupaj 1470 Din na mestni ženski real. gimnaziji 800.50 Din pri zbiralnicah darov za »Pomožno akcijo« na Mladici (osnovna šola) 220 Din, nadalje pri tveridlah: I. Bonač, trg. s papirjem in pis. potreb. vplačano dne 23. dec 1931. 500 Din, Tvrđica Alpeko 200 Din, Tvrđica Puh 50 Din, Tvrđica Saksida in drug 100 Din, Tigar M., trgovina s papirjem 200 Din, Trgovina Schwenner 50 Din, Tvrđ. Ničman KTD 100 Din, Zavarovalnica Feniks 1000 Din, Jugoslavija zavarovalnica 720 Din, »Pobuda« d. z o. z. 100 Din, »Alko« 500 Din, Mestnemu knjigovodstvu so darovali posladi prijatelji g. pok. Mikula 500 Din. Mitniški paznik Sever je daroval najdenih 20 Din.

V blagu so darovali: Tvrđke Franz Henrik pletenine v vrednosti Din 1500, I. Saks, konfekcijska trgovina 5 dečjih jopičev, Černik Janko dva mala zavoja blaga, tvrđka Karl Pollak d. d. 30 parov ženskih čevljev, tvrđka Kovač Ivan, trgovina s dišavami 5 kg čaja, tvrđka Mencinger Tomaž 3 zavoje makaronov, tvrđka Šober Viktor, Sv. Jakoba trg 4 10 kg suhih sliv in 5 kg testenin, Ljubljanski mesarji oca. 100 kg svežega in presušenega mesa, G. Čermelj, trgovka s sadjem (branjekva pred »Figovcem« darovala košaro jabolk, pomaranč, fig, orehov itd., g. Rozman Metod 60 kg koruzne moke, prodajalke sadja na trgu več košar sadja. Prometni zavod za premost 1 vagon premoga, I. Pogačnik, trgovina s kurivom, Bohoričeva ul. 1 vagon drv, Šuštar Ivan, lesni trgovec 10 vozikov lesnih odpadkov ter posamezniki deloma nimenovani so darovali več stare ponošene obleke, perila, obutve itd. ter gosp. Marinšek daroval 100 kg konjskega mesa. Nadalje so darovali Rozman I., manufakturna trgovina, več manufakturnega blaga ter Vokač Fran istotako manufakturno blago.

Mavrica.
— Papa, kaj na pomeni ta velika reklama na nebu? vpraša sinček očeta in mu pokaže mavrico.

Beležnica

KOLEDAR
Danes: Torek, 5. januarja, katoličani: Telesfor, Grozdana, pravoslavni 23. decembra: Tucin dan.
Jutri: Sreda, 6. januarja, katoličani: Sv. Trije kralji, Svetozar, pravoslavni: 24. decembra: Badnji dan.
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Senzacionalni kriminalni vefilm Fritz Langa »M«. Kino Dvor: Evangelina.
Kino Ideal: Noči na Bosporu.
ZKD: »Tabu« ob 18. v kinu Matic.
Društvo »Pravnik«: Predavanje dr. Metoda Dolenca ob 18 na sodišču soba 79.
Božičnica s sejmom Propagandnega društva v dvorani Uniona ob 20.
PRIREDITVE NA TREH KRALJEV
Kino Matica: Senzacionalni kriminalni vefilm Fritz Langa »M«. Kino Dvor: Evangelina.
Kino Ideal: Noči na Bosporu.
ZKD: »Tabu« ob 11. dop. v kinu Matic.
Lutkovno gledališče Českoslov. Obce v Ljubljani: Otroška predstava ob 16. v Narodnem domu.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Sušnik, Marijin trg 5; Kuralt, Gosposvetska cesta 10.
Jutri: Trnkoczy, Mestni trg 4; Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Odbor TKD Atene

Na prvi odborovi seji, ki je sledila 31. občnemu zboru TKD Atene dne 24. novembra t. l., se je konstituiral naslednji odbor: Odbor TKD Atene za leto 1931—1932. Predsednik Franja Tavčar, podpredsednik Minka Krofta, tajnica I. Vera Adlešič, blagajničarka I. Ivana Turk, blagajničarka II. Vera Vrščec, gospodarica I. Mara Mlejnik, gospodarica II. Minka Gasperlin, zapisničarka Mira Zirovnik, arhivarka Albina Potokar, upraviteljica igrišča Helena Pajnič, odbornice: Franciška Baebler, Berta Burian, Julija Ferjančič, Vida Lapajne, Ferdinand Majaron, Marija Ražem, Marica Sladonja, Karla Šapija, Nita Vrančič, Angela Mahkota in Milka Martelanc.
Tehnični odbor:
1. Hazena odtsek: načelnica Slavica Jelenc in tehnični odbor, izvoljen iz vrst atenskih hazenašev.
2. Lahkotletski odtsek: načelnica Slavica Jelenc.
3. Marjetoneti odtsek: načelnica Berta Burian in odbornice: Julija Ferjančič, Ferdinand Majaron, Mary Stara, Olga Ševčik, Mira Zirovnik.
4. Ortopedski zavod: načelnica Ivana Svetlič, vodja primarij dr. Minaf, odbornice: Berta Burian in Marija Ražem.
5. Otroško igrišče: načelnica Ivana Svetlič, odbornice: Marija Ogoreutz.
6. Plesni odtsek: načelnica Karla Šapija, odbornice: Vera Adlešič, Maša Slavec in Marica Sladonja.
7. Prehranjevalni odtsek: a) Šolska kuhinja: predsednik Franja Tavčar, podpredsednik Olga Puc, podpredsednik dr. Ivo Pirc, tajnica Nita Vrančič, blagajničarka Minka Gasperlin in gospodarica Minka Krofta; zdravniški nadzor dr. Lučačkova; odborniki: Julija Ferjančič, Alojz Sedej in Jerica Zemljan. — b) Vodstvo kuharskih tečajev: voditeljica Albina Traven, tajnica Nita Vrančič, blagajničarka Julija Ferjančič.
8. Prosvetni odtsek: a) Belo-modra knjižnica: upravnica Minka Krofta, tajnica Marija Wrigler, organizatorica Vida Lapajne, blagajničarka Ivana Turk, odbornice: Julija Ferjančič, Ivana Kalin, Marijana Kokalj-Jelencova; b) pravilnični odtsek: načelnica Vera Adlešič, odbornice: Vanda Gorec, Marija Golobčič, Marija Miklinska, Toni Nebenführer, Maša Slavec, Nita Vrančič.
9. Televadni odtsek: načelnica Nita Vrančič, odbornica Marija Ražem.
10. Teniš odtsek: načelnica Franciška Baebler, tajnica Silva Schwarz, blagajničarka Milka Bahovec, N. Baraga. Tehnični odbor: predsednik g. Vaso Zajec in izvoljeni teniš igralci Atene.

Čeh o knjigi »Pomen in razvoj alpinizma«

Glasilo češkoslovaških smučarske zveze »Zimski sport« objavlja v svoji 2. zimski številki daljšo oceno dr. Henrik Tumine knjige »Pomen in razvoj alpinizma«, ki je lani založil in izdal turistovski klub Skala. Avtor dr. J. Čermak pravi, da je knjiga pisana zelo poljudno, avtorjeva svetovna naobrazbenost, temeljito poznavanje literature in bogate izkušnje v alpinizmu — vse to je pripomoglo, da je napisal knjigo, ki najbrž ne bo ostala samo v ozkem krogu slovenskih turistov, temveč bo vzbudila zanimanje alpinistov vsega sveta. V uvodu prinaša dr. Čermak kratko avtorjevo biografijo, navaja tudi nekatera druga njegova dela in h koncu opozarja Čeha na Tumino delo, poudarjajoč, da je dr. Tuma podarjal zaslug čeških turistov in izletnikov za razvoj turizma v Sloveniji in da je tudi sam vstopil v SPD pod vplivom bratskih češkoslovaških turistov.

Poroka na smučeh

Letos poleti se je smučarji učitelj Josef Hildebrandt iz Merana, navdušen in strastno smučar, poročil na smučeh. Tudi nevesta je navdušena smučarka in sklenila sta napraviti ženitovanjsko potovanje na smučeh. Ker v nočah takrat ni bilo snega in je tudi že v višje ležečih krajih kopnel, sta se povzpela skoraj 2.000 m visoko na hrib Ifinger nad Merano, kjer je sezona idilična gorska cerkva. Vsi evatje in priče so prišle na smučeh, samo duhovnik jih ni imel.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

Američan o Ljubljani in Sloveniji

Ljubljana najbolj snažno mesto na Balkanu — Uspešna propaganda za naše kraje

Ljubljana, 5. januarja.

Na povabilo slovenskih esperantistov je prišel k nam g. Joseph R. Scherer, časnikar iz Los Angeles, ki je prepotoval že skoraj ves svet in povsod prireja skioptična predavanja o Ameriki in svojem potovanju. Pri nas v Sloveniji je imel prvo tako predavanje v Celju. Celje je napravilo nanj jako dober vtis. Prav posebno zanimiva se mu je zdela vožnja od Zidanega mostu do Ljubljane.

Drugo predavanje o Japonski, Kitajski in Indiji je imel na Jesenicah 30. dec. m. l. v risalnici osnovne šole. Kljub pozni in ne-

strovega večera v Kazini, ki ga je priredila »Soča« skupaj s pevskim društvom »Ljubljanski Zvon«. Tu ga je posebno zanimala naša slovenska pesem, o kateri je že slišal po svetu. O Sloveniji se je izrazil, da so ljudje in zdravo ljudstvo. Naša mala Slovenija je pravi raj in mi sami ne vemo, kaj imamo. G. Scherer se je izrazil, da bi morala naša tujsko-prometna društva posvečati večjo pažnjo in bolj zainteresirati inozemstvo za lepote naše zemlje. Kakor je sam izkusil po svetu na svojem dolgem potovanju, je esperanto najbolj primerno sredstvo. Celotna Amerika se ga zadnje čase močno poslužuje v svrhu tujske propagande.

Prav poseben vtis pa je napravila nanj naša Ljubljana. O njej pravi: Ljubljana ni veliko mesto, toda dosti veliko, da se prebije v njej prijeten odh. Je zelo lepa in snažna, najbolj snažna od vseh mest na Balkanu. Ko ne bi vedel z zemljevida, da leži na Balkanu, bi prisegel, da je Ljubljana ali solidno nemško ali pa švicarsko mesto. G. dr. Reya, podpredsednik esp. kluba, ga je peljal tudi na Grad. Bil je krasen solnčen dan. Naravnost očaral je g. Scherera pogled na naše zasnežene, v solnce se lesketajoče Kamniške planine in razgled na ljubljansko barje, ki je izgledalo kakor eno samo ogromno jezero. Posnel je s svojo kamero na filmskem traku več posnetkov. Tudi iz mesta samega je napravil kakih 40 slik.

Naše ceste pravi, da se lepe in dobro tlakovane. Ker je ravno zapadel sneg, je imel priliko opazovati odmetavanje in čiščenje, kar ga je tudi zelo zanimalo. Nikjer še ni videl, da je bilo tako hitro mesto očistočeno snega kot ravno pri nas.

O naših krajih bo predaval in kazal slike po ameriških mestih. Pisal bo tudi v ameriških novinah o nas. Od vseh časopisov, ki so prinesli članke o njem si je pridržal 7 izvodov in bo dal po 1 izvod trgovski zbornici v Los Angelesu, 1 izvod mestnemu županu, filmski industriji iz Hollywooda in mednarodnem esp. organizacijam.

Njegov obisk je za naše mesto kakor tudi za Slovenijo velikega pomena, vzbudil bo o Slovincih pozornost in zanimanje za naše kraje.

znatni reklamisti se je zbralo nad 100 poslušalcev. Opazili smo zlasti inteligenco, delavstvo in obrtnike. Ker je bilo zelo slabo vreme, si predavatelj ni mogel ogledati okolice, dasti bi se zelo rad popeljal na Bled in Bohinj, o katerih je že mnogo slišal in čital. 31. dec. 1 in 2. jan. t. l. se je mudil g. Scherer v Ljubljani, kjer je imel 3 predavanja, v radju, interno za člane esperantskega kluba in javno 2. jan. v Kazini, ki ga je priredilo SPD. V svojem prostem času si je g. Scherer s tukajšnjimi esperantisti ogledal naše mesto ter spoznaval naše življenje.

Z našimi esperantisti se je udeležil silve-

Pred sportnim praznikom v Kamniku

Jutri popoldne bo svečano otvorjena smučka skakalnica — Kako se Kamničani pripravljajo na svečanost

Ljubljana, 5. januarja.

Jutri bo slovesna otvoritev in blagoslovitev smučke skakalnice, ki jo je letos zgradil agilni SK Kamnik. Zanimanje za skoke je v Kamniku zelo veliko. Ko sem se mudil v nedeljo v Kamniku, je vse povprek govorilo, da pride dopoldne v Kamnik naš najboljši skakalec G. Šramel, ki bo preizkusil skakalnico. Skoki so bili doloženi za 11. uro dopoldne.

Hajd na dlece in pod Zaprice, kjer je naša »bela dolina«. Smučarji so že od jutra popravljali izvoz in teptali sneg, prav dobro jim je služila pri tem 50 m dolga vrva, ki jo je klubu poklonil za malo odškodnino g. Adamič iz Domžal »kot star Kamničan in sportnik«, kakor je napisal v pismu g. županu Kratnarju.

Mesto Šramlja pa je prišel v Kamnik g. Palme iz Ljubljane. Ob izvozu se je zbralo precej Kamničanov, sportnikov in meštanov, ki jim leta več ne dopuščajo poprijeti se smučarstva. Ko so videli majhnega smučarja v kratkih modrih hlačah, modrem svitru z belim pasom in tesno prilagojeno čepico, so ga nehoti primerjali skakalnicu, češ, ali ji bo ta Ljubljancin kos?

Nekako ob 11. se je izpraznil prostor ob izvozu na dohodni strani, od mostu pa se je povzel do srede zaleta g. Palme. Nekaj trenutkov zatem se je spustil s precejšnjo brizgo k mostu, se močno sklonil v počep in švignil čez mostičke. »Bela dolina je onemela. Začel se je samo udar smučk ob hrib in Palme je po lepi krožni vožnji pristal zopet pod skakalnico.

Tedaj so šele oživeli gledalci in živijo klici niso prenehali S skakalnice se je začelo: 20 metrov. Ljudje so zmajali z glavami, ni jim šlo v glavo, da je res ...

Kmalu smo zagledali Palmeta zopet na startu, tudi tedaj ob polovici zaleta. In zopet je vse utihnilo! Palme je prav tako sigurno skočil, zopet 20 m. To pot so tudi gledalci malo prej oživeli in živahno pozdravljali majhnega moža, ki je v hipu pridobil vse simpatije sportnikov in gledalcev.

Nekaj po 11. uri je sledil tretji skok, Palme se je pojavil prav na vrhu, torej ob pravem startu, odvozil lepo in skočil nekaj nad 30 m — ter padel ...

Gledalci so bili mnenja, da je sedaj gotovo ves svet in polomljen, a Palme je nekako v zadregi vstal in se zopet povzpel k mostu! In ta skok je žel največje priznanje.

Ko so bili skoki končani, so jeli Kamničani šele prihajati in »bela dolina« je bila polna radovednečev, ki seveda niso bili točni in so bili ob izrednem užitek. Ko so jim povedali, da se bodo skoki ob 2. popoldne ponovili, so odšli.

Kamniški smučarji so pa odšli s Palmetom na Poljane, kjer imamo manjšo skakalnico za kakih 15 m. Naši skakači, naš up in naša nada v tem in prihodnjih letih, so tam pokazali, kaj znajo.

Pa glej vraga! Po prvih skokih se je videlo, da skačejo vsi naprečno! Palme jih je koj pričel ušiti in si prizadeval odpraviti vsaj eno grobo napako, kojih posledice so bili redni padci. In po dobri uri učenja se je videlo, da bo šlo. Mnogo preglavic je delal vsem našim skakačem počep in odgon.

No, seveda, bilo je pa tudi mnogo smeha pri »pikah«. Največ seveda pri »plavalnem« skoku. Toda naši dečki so trdni in ne odnehajo, sklenili so, da bodo popoldne preizkusili tudi veliko skakalnico.

Ob pol 2. popoldne se je pričelo v dolinici pod skakalnico živahno vrvenje. Smučarji in brhke dedice v hlačah so prišli prvi, za njim pa številno občinstvo, ki je zasedlo del nasprotnega hrička. Za in notranji kot ob izvozu. Do druge ure je bilo že vse zbrano in z napetostjo so čakali začetka.

Pa jo primahala po prvem vlatu dva smučarka s skakalnimi smučmi na ramah in jo utereta naravnost k mostu. Zanimanje se je stopnjevalo, čim se je zamalo, da bosta skakala tudi dva Bohinčana, gg. Lisjak in Novšek. Reditelji ob izvozu so imeli dovolj dela, da so preprečili ljudi, da mora biti ob dohodu vse prosto, ker ni izključeno, da bi skakač zavozil med nje! No, po dolgem oklevanju so se umaknili, verovali pa niso tja do prvega

skoka, ko je Palme v velikem loku izvozil.

Do 4. ure so skakali vsi trije, Palme je držal lepe skoke na 30 m, Novšek do 25 m. Lisjak pa do 20, izmed Kamničanov pa sta se pripravljala Lado Stergar in Miloš Levčnik. Po večkratnih, neuspešnih skokih se je posrečil kot prvemu Kamničanu skok in izvoz brez padca Levčniku. Koj za njim pa je skočil in lepo izvozil tudi Stergar. Skoki so bili majhni, pa so vendar bili ... vražji dečki, so pravili ljudje.

Oba prva domačina sta bila deležna burnih ovacij, ni vrag, skakalnico imamo, in ali naj skačejo le tuji gostje na njej ... Skoki so nekako zrevoltirali mirni kamniški živeli ...

Videl sem mimenega »purgarja«, kako je gledal od sprejaja celo uro, nato pa se je povzpel prav do mostu, da se je uveril, trjav točno, da ni vse skupaj le varanje. In bosoda takega »očividca« mnogo za leže, sigurno vem, da ne bo izostal od nobenega tekmovalca. Prav tako! Našel bo mnogo posmehalcev.

Vprašal sem skakalce, kako jim ugaja skakalnica, Bohinčana sta odgovorila, da »že gre«. Palme pa pravi, da bo treba most malo podlžati in na spodnjo krivno ranosti snega. Drugače je pa zadovoljen.

Tu se je »odahnil« g. Ferdo Šmuc, ki je skonstruiral skakalnico, kajti omenjenih korektur bi niti ne bilo treba, če bi bilo še malo več snega.

Gledalci so vztrajali do pol 5. ure na svojih mestih, »ah, ali so veseli in se divili držnosti naše mladine.

Jutri ob 11.30 u. torej pričete stvarne otvo- tve. Udeležba bo vsaka i- bodo skakali naši najboljši skakači! Naj ni ce ne zamudi!

K. Kos

Davek na rente

Davčna uprava za mesto v Ljubljani razglašala naslednji poziv k vložitvi prijav dohodka, ki je zavezan davku na rente za davčno leto 1932.

Vsi, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo vložiti prijavo teh dohodkov v času od 15. januarja 1932 do vstetega 15. februarja 1932.

Davek na rente se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku, to je zemljariji, zgradarini, pridobitni, družbenemu in uslužbenemu davku.

Taki dohodki so zlasti:

- 1.) Obresti in rente obveznic (oblasti) države, samoupravnih edinic, delniških družb, fondov itd., ako niso oproščeni tega davka s specialnim zakonom.
- 2.) Obresti od posojil v kakršnikoli obliki, n. pr. posojila na zadolžnice ali brez njih, menična posojila, hipotekarna posojila, kratkoročna posojila itd.
- 3.) Obresti od zaostalih kupnin.
- 4.) Obresti hranilnih vlog v kakršnikoli obliki.
- 5.) Začasne ali dosmrtno rente, alimentacije, rente med sorodniki.
- 6.) Rente za odstopljeno pravico izkoriščati izvestne patente, privilegije, dalje rente za odstop pravice kopati rude, izkoriščati rudninske vrele itd.
- 7.) Obresti in rente ter drugi prejemki iz imovine podjetij ali pravic iz inozemstva.
- 8.) Zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki iz imovinskih predmetov in pravic, kar jih ni zavezan drugemu davku (n. pr. najemnina za izposojeni fabriški inventar, najemnina za kopalnico, kavarniško, trgovsko opremo, zakupnino za dovolitev oglaševanja in javnih nabikov, za prehod čez tuja posestva (servituti) itd.
- 9.) Zakupnina za zemljišča, ako je ta večja od katastrofskega čistega donosa.

Davčnih prijav ni treba vložiti:

- 1.) Za obresti državnih in samoupravnih in od obveznic delniških družb in fondov.
- 2.) Za obresti prioritetenih delnic delniških družb.
- 3.) Za obresti in rente, katere izplačujejo delniške družbe, država, samoupravne edince, fond in kumulativne sirotinske blagajne.

Ce izplačujejo obresti in rente država, samoupravna edinica, javni fond, delniške družbe in ostale osebe, ki plačujejo davek na dobiček (družbeni davek) in kumulativne sirotinske blagajne, pobira ta davek redno in v vsakem primeru dotična blagajna (dolžnik) o priliki, ko izplačuje obresti in rente.

Davčna osnova za davčno leto 1932 so vsi faktični dohodki leta 1931.

Davčno prijavo mora izročiti upnik, to je oseba, kateri ti dohodki pritečejo. Če biva upnik v inozemstvu, mora vložiti prijavo dolžnik, ki mora tudi namesto upnika plačati odpadajoči davek.

Davčno prijavo se mora vložiti pri podpisani davčni upravi ali pa pri mestnem načelnstvu v Ljubljani.

Ce davčni zavezanec ne predloži davčne prijave v roku, določenem v tem pozivu, plača kot kazen 3% od odmerjenega osnovnega davka, in ako prijave ne vloži niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku 8 dni, pa 10% od odmerjenega osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi z namenom, da bi se izognil plačilu davka, navedejo neresnične izjave (podatki), ali ako se zataji kak objekt ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz člena 142 zakona o neposrednih davkih.

Ako davčni zavezanec ne zna pisati ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko napoved na zapisnik pri mestnem načelnstvu ali pri davčni upravi. Vložitelju davčne prijave se prejem potrdi.

Končno se vse rentnini zavezane moške osebe opozarjajo, da morajo po čenu 6 zakona o davku na neozmenjene moške osebe v svoji prijavi za rentnino navesti njih starost, da-li so oženjeni, neozmenjeni, vdovci brez otrok, odnosno ločeni in če vzdržujejo ženo in zakonske otroke.

Zvočni kino Idea

Trio največjih umetnikov

Conrad Veidt
Heinrich George
Trude v. Molo

v filmu, izdelanem po romanu
Claude Farrère-a

Noči na Bosporu

Film velike ljubezni in trpljenja
težko preizkušene žene iz diplomat-
skih krogov

Predstave danes ob 4., 6., 8. in 9. uri zvečer — jutri na praznik ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri zvečer.

Senzacionalni film „M“

Ljudje šlijo kriminalne zgodbe že zaradi tega, ker dražijo živce, vzbujajo radovednost, najmočnejši instinkti, ki tako pogosto prevzame človeka, da v njem otopi skoraj vse drugo. Namreč predvsem, če spremljamo napeto kriminalno zgodbo.

Naj se delamo sveti še tako — pred človeško družbo in seboj, vendar smo še vedno bitja, ki nam vladajo nagoni. Ti nagoni seveda večinoma niso plemeniti. Zato tudi ljudje ne kažejo navadno zanimanja za zločinske zgodbe zato, da bi se zgražali nad zločin, nego iz drugih, mraz moralnih razlogov.

Zdi se, da še ni prevladalo spoznanje, da bomo zločinstvo odpravili le, če nas bodo zločini zdramili, da bomo pošakali njih globlje vzroke in jih odpravili. Zato bi tudi noben zločin ne smel biti predvsem le snov za roman ali film, ampak bi ga morali smatrati za memento, da zastuplja človeštvo neka bolezen, ki jo je treba odkriti in odpraviti.

Govorimo, da so zločinci izvržki človeštva, ne smemo pa pri tem pozabiti, da se rekrutirajo vseeno iz človeške družbe. In moramo vedeti, da je tudi zločinska narava produkt izvestnih sil, prilik, v katerih je zločinec rastle, življenjske pretrse, čustvene, seksualnega in umstvenega neravnovesja, pa tudi podedovanih patoloških nagnjenj. Človek nima proste volje, na njo vplivajo činitelji, ki so nad njim, nekakšne višje sile, katerim je podvržena tudi naša razodnost.

Ako torej uničimo takšne izvržke človeštva, se stvar v bistvu prav nič ne spremeni, korena zla nismo s tem odpravili. Zlo se samo odraža v zločinskem dejanju in ne prizadenemo zla, če kaznujemo dejanje. Človek je presenečen, ko vidi kriminalno snov, obdelano v filmu ne le v svrhu zabave, temveč pokazano tudi od problematične strani. Kriminalnih filmov, ki vzbujajo lahko le zverske instinkte, bi sploh ne smelo biti ter bi kriminalni filmi morali služiti višji svrhi, kakršen je film M.

Drama je in, čeprav je v njeni glavni vlogi zver v človeški podobi, vendar je človeška. Zločinec je orodje svoje anormalne narave, pred katero beži, beži sam pred seboj, toda ne more pobegniti. Padajo žrtve: grozo, žalost, trpljenje in sovraštvo seje zver v človeški podobi, vse je vznemirjeno in v napetosti. Tedaj se pa dvignejo poklicni zločinci, vlomilec in tatovi, da uničijo morilca, ki ga ne more nihče izslediti — seveda iz lastnih interesov.

Pri tem nam je pa režiser pokazal najzanimajše, kar je v zvezi s problemom stvari; genialna poteza: »podzemlje« sodi zločince, ki so ga izsledili kriminalni tipi. Sodiijo seveda predvsem iz lastnega interesa, toda v bistvu prav lahko kot prava oblast; sodijo ga, ker je škodljiv družbi ter ga je treba zaradi tega uničiti. Dali so mu pa zagovornika iz svojih vrst. In ta zagovornik izreče besede, ob katerih bi se moral marsikdo zamisliti: »Če je moril proti svojji volji, iz patološkega nagnjenja, tedaj ga nimate pravice umoriti in ne spada v ječo, nego med bolnike, ozdraviti bi ga morali!«

Vsi so se dvignili proti zagovorniku, ženska je pa kričala, da naj govore matere umorjenih otrok, naj sodijo one, kajti le one vedo in čutijo, česar ne more nihče drugi — kaj pomeni izgubiti svojega otroka, in da bi gotovo zahtevala njegovo smrt.

Ko so pa pred pravim sodiščem obsodili morilca na smrt, je pripomnila mati umorjenega otroka: — Zaradi njegove smrti ne bodo oživel umorjeni otroci! Zdej nič več ne pomaga, prepreno je!

To bi morali razumeti ljudje, razumeti, da je po toži zvoniti prepreno!

Film predvaja kino Matice.

Najbolše, najtrajnejše, zato najcenačje!

Osnova velike Ljubljane

Ali je načrt poglobitve ljubljanskega glavnega kolodvora izvedljiv?

Ljubljana, 5. januarja.

V zadnjem času smo večkrat čitali o projektu preložitve ljubljanskega kolodvora v vertikalni smeri, in sicer v zemljo, v velikanski usek, v svrhu, da se olajša mestu razvoj na severno stran železnice.

Ne da bi se spuščal za široko in slabe ali dobre strani tega projekta, mislim, da je umestno, da opozorim na nekatere okoliščine, ki so odločilne, pri čemur tudi lahko rečem, da zastopa isto mišljenje direkcija državnih železnic v Ljubljani in da tudi merodajne oblasti v Beogradu o tej zadevi ne mislijo mnogo drugače. Le mimogrede naj omenim, da je nameravano prestopanje pri projektiranem tramvaju na prelazu čez Dunajsko cesto res postranska stvar, kateremu se moremo izogniti tudi na cenejši način, in kar se tiče higijske zahteve po odstranitvi kurilnic, se dajo te preložitvi tudi brez poglobitve kolodvora. Higijske ugodnosti pa pri poglobitvi ne bo. Dim strojev uhaja sedaj iz dimnikov v višini približno 5 m nad zemljo, potem se bo pa kadilo izpod okoliškega nivoja in vsa okolica bo mnogo bolj zakajena kakor sedaj, kar ne bo baš v prid higijeni. Do elektrifikacije naših železnic pa iz različnih razlogov ne bo prišlo tako kmalu.

Ako bi hoteli poglobiti glavni kolodvor, morali bi izvršiti v glavnem dela po sledečih točkah:

1. Znižanje glavne dvotirne proge Rakek —Maribor v skupni dolžini okroglo 3 in pol km na obeh straneh kolodvora v obliki dveh ramp do največje globine približno 7 m.
2. Znižanje gorenjske proge istotako v dolžini 1 in tritretlet km.
3. Znižanje kamniške proge v dolžini pol km.
4. Znižanje gorenjske proge v dolžini pol km.
5. Poglobitev samega kolodvorskega prostora v vsej širini in dolžini od Dunajske ceste do onkraj Šmertinske ceste za približno 7 m.
6. Odvažanje 1 in pol milijona m³ izkopanega materiala.
7. Gradba opornega zidovja na mnogih mestih v usekih.
8. Gornji ustroj (gramoz, pragovi, tirnice, krestnice itd.).
9. Gradba novega kolodvorskega poslopja in oločnih peronov.
10. Gradba skladišč, nove kurilnice, napajalnih naprav, kanalizacije itd.
11. Signalne in varnostne naprave.
12. Naprave, ki omogočajo nemoten in varni oseben in tovarni promet v celem času gradbe.
13. Gradba 5 cestnih mostov preko kolodvora.

Projektant sicer misli, da bi sedanje kolodvorsko poslopje lahko ostalo in naj bi se samo nekaj prizidalo, ravno tako tudi skladišča. No to bi bilo malo čudno, ako bi to starinsko poslopje pustili, ako gradimo cel ostali kolodvor in tako ogromnem obsegu na novo; pa tudi sedanja lega skladišč bi bila potem malo nerodna. Moramo že napraviti nova skladišča in dovodne ceste do njih. Ako se lotimo že tako ogromne naloge, hočemo vendar vse naprave sploh tudi povečati in modernizirati. Bojim se tudi, da projektant ni zadostno premislil in vpošteval ogromne težave, ki bi izvirale iz točke 12;

te bi nam delale najhujše preglavice. Tako računam, da bi za vso navedeno preureditev kolodvora skoraj ne zadostovala vsota 150 milj. Din, in ne vidim, da bi mogli izbahati s 106 milj. Din.

Naprave za osebni promet na ljubljanskem glavnem kolodvoru že dolgo ne odvarjajo. To je železniška uprava uvidela in zaradi tega namerava zgraditi novo kolodvorsko poslopje in oločne perone, kar to stalo čez 30 milj. Din. Res je, da bomo morebiti pozneje preuredili še ostale kolodvorske naprave, ki tudi že dolgo niso več idealne, kar bode prav lahko stalo zopet 30 milj. Din ali še več, toda do tja bode gotovo minila še dolga vrsta let. Realizirala pa se bo v doglednem času le pregraditev naprav za osebni promet.

Razlika proti gornji svoti znaša torej nekako 120 milj. Din, ki bi morala biti na razpolago že takoj oziroma v bližnji bodočnosti. Tudi neglede na sedanjo krizo, ki bo še trajala, in na skromnosti naših državnih financ, mislim, da železniška uprava sploh ni dolžna potrošiti tako veliko svoto za čisto specialne lokalne interese, ker se splošnosti, t. j. ostalih državljansko-davkoplatevalcev, ne tičejo. Železniška uprava vendar ne more izdati toliko svoto za ljubljanski kolodvor, ko primanjkuje denarja za mnogo bolj važne železniške naprave v Dravski banovini, n. pr. za razširjenje in dopolnitev mnogih postaj, za obnovu gornjega ustroja, za drugi tir Zidani most—Zagreb itd. itd., da o gradbi tako zelo potrebnih novih prog niti ne govorim.

Kdo torej naj da to velikansko svoto na razpolago? Mislim, da banovina, to so vsi slovenski davkoplatevalci, tudi nima posebno velikega interesa na tem specialno ljubljanskem vprašanju. Ostane torej v glavnem te še občina ljubljanska, ki naj torej izda za olajšanje (ne za ustvarjanje možnosti, ki tudi danes že obstoji) razvoja mesta proti severu recimo 100 milj. Din. Saj so tudi druga mnogo večja mesta glede lege železnice v enakem položaju, ali povsodi se zadovoljujejo le s pod ali nadvozi preko železniških naprav. Mislite, da baš občina ljubljanska nima nobenih drugih nujnih, krvavo potrebnih in važnih stvari, ki bi jih morala izvesti? Odgovor na to je odveč. Isto velja za banovino.

Iz teh razlogov mislim, da je projekt za poglobitev ljubljanskega kolodvora v bližnji in daljni bodočnosti neizvedljiv in ga zategadelj smatram le za neko interesantno, že precej staro akademično rešitev vprašanja ljubljanskega kolodvora. Končno ne verjamem, da bi vojaška oblast poglobitev dovolila, ker se ustvarjajo z njo vsledkar novi nevarnostni momenti (plin in številni cestni mostovi preko kolodvora).nž. M. Klodič.

Danes ob 6. uri zvečer
in jutri ob 11. uri dopoldne
zadnjikrat
TABU
(ZKD film)
v Elitnem kinu Matici

Največji film te sezone:
II
LUIS TREKKER
Pride! Pride!

Planine v plamenu

Dnevne vesti

Vsem čitateljem in inserentom pravoslavne vere želimo: Sretan božič.

— Poslanik Lazarevič o tujskem prometu v naši državi. Naš poslanik v Varšavi Branko Lazarevič je dal poljskim listom obširno izjavo o tujskem prometu v Jugoslaviji. V uvodu omenja razvoj tujškega prometa pri nas od osvobođenja in naglašava velik napredek v zadnjih letih. Poljsko javnost informira o ugodnostih, ki jih imajo inozemski turisti na naših železnicah, končno pa naglašava pomen turizma kot važnega činitelja za medsebojno spoznavanje in zблиžanje narodov.

— Registriranje motornih vozil. Kr. banska uprava dravske banovine razglasa: Po veljavnih predpisih morajo biti vsa motorna vozila, t. j. osebnih in tovornih avtomobilov ter motorna kolesa v začetku leta 1932 na novo registrirana ter dobiti nove evidenčne tablice. Vsi lastniki motornih vozil morajo zato vsaj do 20. t. m. priti pri pristojnem avtomobilskem načelniku (upravi policije v Ljubljani, predstojništvu mestne policije v Mariboru in Celju, sreski izpostavi v Skofji Loki) za dodelitev novih tablic. Prošnja se vloži po predpisanih obrazcih, ki se dobe pri imenovanih oblastvih. Prošnja je prosta takse.

— Kmetijski pouk po radiu. Program se spremeni v toliko, da odpade v četrtek 7. januarja ob 18. predavanje o gospodinjstvu. Mesto tega govori inž. Lah o pridelovanju krme na njivah.

— Konkursi in prisilne pravne. Društvo industrijskih in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 21. do incl. 31. decembra 1931 sledečo statistiko (število v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkursi: v dravski banovini 2 (1), v savski 5 (2), v primorski 1 (—), v drinski 2 (2), v dunavski 3 (1), v moravski 1 (—), v vardski 2 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). — Otvorjene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 10 (—), v savski 4 (5), v primorski 2 (—), v drinski 3 (1), v dunavski 9 (4), v moravski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (—). — Odpravljeni konkursi: v dravski banovini 1 (—), v savski 1 (—), v primorski 1 (—), v drinski 2 (1), v dunavski 2 (3), v moravski 7 (1), v vardski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (6). — Odpravljene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 1 (—), v savski 2 (—), v vardski 1 (—), v primorski 1 (—), v dunavski 5 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (—).

— Tečaj za smuške vadiatelje na Kravcu (1700 m) pod vodstvom g. inž. Koudelke se vrši od 13. do 24. januarja t. l. in ne od 6. do 17. januarja t. l. kot je bilo pomotoma javljeno. Prenočnina za člane v sobah po Din 20, na skupnem ležišču s perilom po Din 14, za nečlane po Din 30, odnosno Din 20. Celodnevna prehrana Din 40. — Člani SPD imajo 25% popusta.

— Registracija izvoznikov živine v kontingentu. V smislu § 5, zakona o organizaciji in kontroli izvoza živine in živalskih proizvodov se pozivajo vsi izvozniki živine in živalskih proizvodov, da predložijo do 10. januarja 1932 Zavodu za pospeševanje znanje trgovine v Beogradu, Milica Velikog br. 42, prijavo v vrhu registracije za izvoz živine in živalskih proizvodov v kontingentu, da bi se mogli poslužiti ugodnosti, zadržanih v trgovinskih pogodbah. Prijava mora vsebovati: 1.) Ime in naslov podjetja, zadrage in osebe, kateri želijo izvažati. 2.) Potrdilo o protokoliaciji podjetja, odnosno zadrage in združene zveze, da je registrirana; za producente pa potrdilo občine, potrjeno od pristojne upravne oblasti, da je živina, katero hočejo izvoziti, njihova last. 3.) Oznaka vrste živine, katero želijo izvažati (govedo, krave, volje, bikli, konji, svinje i. dr.) in v katero državo. 4.) Izveščiki iz knjig, na podlagi katerih se more dokazati, koliko je prošnjik od leta 1925, odnosno ako se je podjetje osnovalo kasneje, od dne osnovanja, pa do dne predložitve prijave izvozil in to za vsako leto in državo posebej, po vrsti in količini.

— Zahvala. Ob odhodu iz Kamnik se mi ni bilo mogoče posloviti od vseh prijateljev in znancev. Prav tako se zahvaljujem vsem, ki so me kot vsočloveka dopisnika »Slovenskega Naroda« ali »Jutranje« kakorkoli podpirali. Iskreno zahvala.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačna, sicer pa nespremenjeno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, deževalo je v Beogradu, snežilo pa v Sarajevu.

— Najvišja temperatura je znašala včeraj v Splitu 10,3, v Zagrebu 9,8, v Beogradu 7,9, v Skoplju 4,8, v Ljubljani 4,6, v Sarajevu 2,4, v Mariboru 1,0. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 773,5, temperatura je znašala —5,0.

— Smrtna kosa. Davi je umrl v Ljubljani g. Anton Zabukovec, sin znanega pokojnega gostilničarja Zabukovca. Pogreb bo jutri ob 15. izpred mrtvašnice splošne bošnice. — Na novega leta dan je umrl v Ljubljani dolgoletni uslužbenec tvrdke J. Schumi gosp. Franc Oven. K večnemu počitku so ga položili v soboto. Blag jima spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

— Roman nesrečne žene in matere. Včeraj se je zagovarjala pred sodiščem v Osijeku 32 letna Danica Korda, ki je lani 1. novembra ubila svojega moža S. Sekiro mu je dvakrat presekala glavo, drugi dan se je pa sama prijavila policiji. Razprava je pokazala, da je mož zelo grdo ravnal z ženo, da je prišel usodne noči pijan domov in jo hotel pretopiti, pa je v zadnjem hipu pograbil sekira in ga udarila po glavi. Sodisce jo je oprostil, ker se je prepiralo, da se je v smrtni nevarnosti samo branila.

— V 11 mesecih je rodila 4 sinčke. Hlapcu kmota Karabine blizu Subotice je rodila žena v 11 mesecih 4 sinčke. Lani v februarju mu je rodila dvojčke, ki sta živa in zdrava zdaj pa je rodila še drugič dvojčke. Mati in novorojenčka so zdravi.

Iz Ljubljane

— Dobrodelna akademija. Kakor je bilo že objavljeno, priredila mestna občina Ljubljanska, Krajevni odbor Rdečega križa in odbor Pomožne akcije v Ljubljani dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union dobrodelno akademijo v velikem obsegu. Program je zanimiv in obsega pevske, glasbene točke itd., katere bo oddajala radio postaja v Ljubljani za svetovni radio. Tudi za zabavo bo v najizdatnejši meri poskrbljeno. Priredila se bo med drugim vinska poskušnja. V ta namen je darovala večina veletrgovin v vinom svoja najboljša vina, prijavili so se pa tudi večji gostilničarji s svojimi najboljšimi vrstami vin. Istotako so dali na razpolago različne jostvine že razne trgovine z delikatesami in slaščicami. Imena darovalcev bomo samo ob sebi umemo svojočasno objavili. Občinstvo pa opozarjamo, da vse svoje razmere tako uredi že sedaj, da se bo moglo te »Dobrodelne akademije« tudi sigurno udeležiti in na ta način prispejati najboljše na pomoč.

— Za znižanje dopolnilnega davka zemljarine se vlagajo prijave pri mestnem načelniku v mestnem odpravniku. Mestni trg 27-III, soba 48, do 31. januarja 1932. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na mestni deski.

— Kompressor zopet drdra pri trostju. Včeraj so začeli odkopavati z dieti na stisnjen zrak električni kabel na francoskanskem mostu. Kabel leži v obeh trostjih. Ko bo trostje popolnoma preurejeno, bo srednji most služil samo vozovnemu prometu ter bi njegova hodnika itak razbili. Zdaj pa morajo kabla preložiti tudi zaradi napeljevanja toka k novim svetilnikom. Delo vabuja seveda mnogo zanimanja ter se ob pozoršču zbirajo množice ljudi kot je pri nas že v navadi.

— Ga. Pavla Lovšeta in njena hčerka Majda bosta nudili na svojem ponedeljkovem koncertu zelo obilen in zanimiv spored pred ljubljansko koncertno publiko še neznanjanih pesmi, opernih arij in duetov skladateljev svetovnega slovesa. Imena Rimski-Korzakov, Čajkovski, Moszkovski, Richard Strauss, Glinka, Debussy, Gounod, Schumann izvajali in koncertni spremljevalci jamčijo za najpopolnejši umetniški užitek. Posebnost ga. Lovšeta je izbira programa. Umetnica prinaša vsako leto enkrat tukašnji publiki po večini še neznan skladbe slovenskih in drugih narodov. Vstopnice od 30 do 5 Din in besedila so že na razpolago v Matični knjižarni.

— Belokranjski Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini sporoča vsem rojakom, da se vrši prihodnji sestanek najemstva v sredo šele v četrtek dne 7. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezda in prosil obilne udeležbe.

— Smučarska sekcija SK Ilirije. Stanek odbora se vrši v četrtek 7. t. m. ob 20. uri v kavarni Evropa. Vsi in točno!

— Premiera »Krst Jugovincev«. V petek 8. t. m. se bo vršila zvečer v opernem gledališču premiera Mančkine, sokolsko propagandne narodne igre »Krst Jugovincev« Ponovno opozarjamo vse brate in sestre, vsa naša ljubljanska in okoliška društva, da prireditev posetijo polnoštevilno.

— Motokolesarski klub »Ilirija« bo imel v nedeljo 10. t. m. običajno vsakoletno razdelitev nagrad skupno s Triglavskim pododborom. Načrt razdelitve je razgrajen pri tajništvu kluba ter naj si iste g. g. dirkeči do nedelje ogledajo, ker se na poznejše reklamacije ne bo moglo ozdrati. Začetek razdelitve bo ob 15. uri v restavraciji »Slepi Janez«. Po razdelitvi: običajna sportna zabava. Postajališče avtomobov in električne železnice.

— Foto - sport zadovolji vsakogar s kamero, kupljeno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačno.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Foto - sport zadovolji vsakogar s kamero, kupljeno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačno.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Angleško pranje, svetilovanje ovrtnikov SIMENC, Kolodvorska u. 8.

— Lj. Zadnje predstave vefilma »Tabuc«. ZKD sporoča vsem, ki še niso ugnili ogledati si prekrasnega filma »Tabuc«, da ga predvaja še drevi ob 6. v Elitnem kinu Matiči in jutri nepreklicno zadnjikrat ob 11. dopoldne. Pesem prepovedane ljubazni dveh madih prostih duš, spev pravilno lepe dežele solnce in palm, nagovorjene vedeleda mojstra F. W. Murnau naj si vsakdo ogleda. Ta film je bil labodja pesem tvorca, ki nam je ustvaril globoka filmska dela, kakor »Ob zori«, »Sedma zapoved«, »Naš vsakdanji kruh« itd. »Tabuc« je bila krona njegovega dela, zadnje delo velikega mojstra, ki ga je neizprosna roka usode prezgodaj položila v grob. »Tabuc« je bil vsepovsod deležen največjega občudovanja in po pravici. Z današnjo in jutrišnjo predstavo se torej poslavljamo za vedno mož, ki je kljub svoji mladosti mnogo storil za film in njegovo umetniško poglavitost.

— Lj. Prikojevalni tečaj za šivilje v Ljubljani, ki ga priredi banska uprava pod vodstvom strokovnega učitelja g. Knaflja Alojzja v prostorih tehniške srednje šole, prične 11. t. m. ob 18. Kdor se še namerava prijaviti, naj se takoj javi pri banski upravi, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 34-I, desno.

— Lj. Prikojevalni tečaj za čevljarje v Ljubljani se namerava čim prej otvoriti. Vodil ga bo strokovni učitelj banske uprave, g. Steinman Josip. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo ustno ali pismeno banski upravi, referat za pospeševanje obrti, Ljubljana, Stari trg 34-I, desno, najkasneje do 11. t. m.

— Lj. Društvo upokojenega učiteljstva v dravski banovini ima svojo redno sejo v četrtek 7. t. m. ob 4. dopoldne v restavraciji pri Novem svetu. Vabljeni k udeležbi tudi v Ljubljani in najbližji okolici stanujoči tovariši.

— Lj. Socialno - politični tečaj ženskega Pokreta prične v četrtek 15. t. m. ob 18. v društveni sobi v Šelenburgovi ulici 7-II.

Iz Celja

— Otvoritev umobolnice v Novem Celju. Glavna adaptacijska in renovacijska dela na bivši graščini v Novem Celju pri žalcu so v glavnem gotova in bodo prispejati prvi bolniki v zavod že v prihodnjih dneh. Računa se, da bo v tekočem mesecu mogoče namestiti v zavodu do 100 bolnikov s Studenca pri Ljubljani. Med tem pa bodo končno dovršena tudi tekoča dela v glavnem poslopiju, kjer bodo namestiti še 300 bolnikov. Bolnike bodo prevzeli s Studenca s avtomobilski avtomobilski kolone Higijenskega zavoda v Ljubljani. Zavod je moderniziran in je oskrbljen s centralno kurjavo, vodovodom, električno razsvetljavo, kopalnicami itd. Zdravstveni šef novega zavoda bo specialist za duševne bolezni g. dr. Pestotnik iz Ljubljane, upravnik zavoda pa je g. Anton Manfreda, ki je pred dnevni že nastopil svoje mesto. Bolniško strežbo in oskrbo imajo v rokah usmiljenke, od katerih so štiri že nastanjene v prenovljenem poslopiju.

— Razglas. Huda zima je povečala bedo mnogih naših že itak veliko pomankanje trpečih somoščanov, brezposelnost pa je potisnila v vrste siromakov mnoge, ki so se še nedavno preživljali z delom svojih rok. Zato se je mestna občina celjska odločila izvesti skupno s celjskimi humanitarnimi društvi pomožno podporno akcijo, koder namen je hitro prispejati na pomoč najbednejšim s prispevki v denarju, kurivju, živežu in obleki. Izdatna pomoč bo pa mogoča se tedaj, če bo pri tej prepotrebni akciji sodelovalo celo mesto. Zato vabim in pozivam vsakogar, komu razmere le količjak dopuščajo, da se udeleži te človekoljubne akcije. Darove sprejema v denarju, obleki, živežu in kurivju mestno načelstvo celjsko v sobi št. 2 med navadnimi uradnimi urami. Na željo darovalcev bo mestno načelstvo po svojih organih preskrbelo prenos daril. Nikdo naj ne pozabi starega rekla: »Kdor hitro da, ta dvakrat da!« — Mestni župan dr. Gorican.

— Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani sklicuje za svojo krajevno skupino v Celju 10. t. m. redni občni zbor ob 15. uri v prostorih tovaršnice g. Franca Českoslovska v Gaborju pri Celju, Mariborska cesta 36. Vsem stanovskim tovarišem se priporoča, da se zbora v lastnem interesu gotovo udeleže.

— Smrtna kosa. V celjski javni bolnici sta umrli 3. t. m. 75letni preužnikar Andrej Javornik iz Mestnice in pa 73letni delavec Franc Sajovic iz Zalca. N. v. m. p!

— Izgubljen. V vlaku v soboto 2. t. m. popoldne med Sv. Jurijem ob juž. žel. in Celjem, oziroma na poti od kolodvora do Aleksandrove ulice je bila izgubljena rjava usnjata listina s 730 Din gotovine in orožnim listom na ime Blaž Ceter. Pošten nadleželj naj najdeno odda pri celjski mestni policiji.

— Občni zbor invalidske organizacije. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo imel svoj letošnji redni občni zbor jutri ob 9. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Člani se pozivajo, da se običnega zbora polnoštevilno udeleže glede na važnost vprašanj, ki se bodo obravnavala.

— Smrtna nesreča otroka. Pred dnevi so se igrali otroci v stanovanju kočarja Beleta na Donakiški gori. Med njimi je bila tudi enoletna Beletova hčerka Ana. Nenadoma so otroci prevrnili s stediščnika lonec krova in oparili z njim malo Anico. Otroka, ki je bil strašno opečen po desni strani telesa, so prepeljali v celjsko bolnico, kjer pa je v nedeljo umrl.

— Obnovitev nemudoma srečke III. razreda državne razredne loterije, ker trajajo obnovitveni rok le do 10. t. m. Zrebanje se prične že 15. t. m. Na razpolago je še nekaj novih srečk.

Iz Ptuj

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

— Esperantski tečaj se bo otvoril v četrtek 7. januarja 1932 ob 19. v tukašnji gimnaziji. Trajal bo 3 do 4 mesece in se bo vršil redno vsak četrtek od 19. do 21. ter vsako nedeljo od 16. do 18. v gimnaziji. Prijaviti se lahko še vsakdo.

Tudi predpust v krizi

Letos mineva predpust brez običajnih maškerad in veselje — Ljudem ne gre v glavo, da so še ob to veselje

Ljubljana, 5. januarja.

Ščasoma se človek vsega privadi kot ciganov konj stradanja ter marsikaj prenese, o čemer se mu prej ni niti sanjalo. Tudi s krizo smo se že sprijaznili, kot da je sploh ni več, odnosno bi se sprijaznili, če bi stvar ne postala nekoliko pretesna celo za resne čase. Vse je prav in dobro, če je kriza samo tako, da se lahko o nji govori mirno kot o vojni v Mandžuriji in če je le nedolžen predmet za tarnanje ali sploh za pomenke kot je n. pr. vreme. Na doslej se je zdelo, da res ni bilo hujšega ter smo na krizo navezovali razne, najnedolžnejše marnje, sploh je bila samo neke vrste »moderna« beseda kot včasih »šimic«. Krši bi tajili, celo blagorivali smo jo, če tiham, podjetnejši so pa seveda kovali iz nje tudi zlatnike.

Prišel pa je predpust. Zolč in nevolja se nabirata čedalje bolj v nas, čutimo, da stvar ne sme iti več tako naprej. Vse, kar je prav! Katastrofa je pred durmi. Saj vendar razumete, tudi kriza mora imeti svoje meje, tudi nji mora biti nekaj sveto in če ji ni nič drugega, ji mora biti vsaj predpust!

Dá, do sem je bilo še vse dobro in prav, zdaj je pa kriza preokarila svoje meje. Ljudje so žrtvovali vse, kar se je dalo, reducirali so vse proračune in potrebe, odrekli se celo raznim tradicionalnim dajanjem o Miklavžu in božiču in vsakemu se radevolje pritrtili, če je tarna o krizi — enega si pa nikakor ne puste vzeti, predpustu se ne morejo odreči. Če ni drugače, saj bi pustili tudi, da bi rezali jermene z njihovih pleč — toda tu se pa mora ustaviti tudi kriza — stop! — predpust je predpust in ostane!

Tako smo se končno zavedli, da je predpust ogrožen, da je postala kriza celo mese in kri. Tega si seveda ljudje ne dajo dopovedovati, da bi jih smela kriza prikrajšati za predpust in njegove dobrote, s pratiko vendar ne sme imeti opravka in sploh mora v glavnem ostati, kar se predpusta tiče, vse pri starem; če človek tarna, je vendar že dovolj, da bi pa moral v resnici trpeti — to presega vse meje!

Skratka, v ljudem kar vre in se ne morejo potolažiti. Čedalje bolj so zmedeni od nenadne nesreče, da že celo zamenjavajo pojma krize in predpusta drug z drugim.

Medtem pa mineva predpust, čas presneti, v znamenju viračnega časa, mineva naglo kot še ni nikdar, ko je bilo v predpu-

stu ako imenitno, da so bili ljudje kar zamaknjeni v deveta nebesa. To pa še ni najstrašnejše; najhujše je, da izgublja svoj vzvišeni pomen in namen ter se lahko iz tega izcimijo nedolgedne posledice. Skrbni roditelji si pulijo lase v skrbeh, kaj bo z njihovimi že zdavnaj godnimi hčerkami, razne in tudi zarjavele deve so pa celo oč dne do dne bolj osivele od gorja, ki se vleče v desetletja. Kaj bi vam razlagali, saj ve vsak, da je bil doslej predpust za samice velik čas, prav za prav čas odrešenja. Ze zaradi samega predpusta se je zdelo mladini vredno živeti. No, zdaj je pa izgubila svoje najlepše ideale. Včasih je rajala, plesala, se opajala z ljubeznijo in z drugimi poetičnimi zadevami, je videla v plecu začetek in konec svojega nenahanja in vrtenja, sreče, svetlih vzorov itd., bila je vsa v ognju, navdušenju ter v poletu — stari so jo morali svedeti kar blagoslovlati in blagorivati — skratka, vsa stvar je bila tako ganljiva, da je zdaj kar tragična. Dovolite nam samo, da vas spomnimo na anketo »Ali naj mladina plesče?« pa se lahko takoj preprčate, da je bil mladini ples več kot pol življenja in da ji je gotovo še vedno. V obrambo plesa so se postavili ne samo številni njegovi zagovorniki, temveč tudi odlični. Ogenj in žveplo sta deževala na nasprotnike plesa, »reakejionarce« in »neotesance« ter so zagovorniki kar triumfirali nad njimi v svoji vznemirjenosti in navdušenju.

Zato je ta stvar letos tako tragična. Predpust mineva kot bi ga sploh ne bilo — in nihče se ne zavzame zanj. Vsi nečeti zagovorniki plesa molče, nihče ne stopi na branik za svoje svete pravice. Ali res nihče ne misli, da bo vzel vrag ves predpust in da ni nikogar, ki bi zaklical, da je treba dati še celo psu, kar je pasjega, pa bi ne pustili ljudem niti predpusta?

»Zaradi krize letos ne bomo noreli,« nam napovedujejo društva. To seveda ne gre v glavo ljudem. Kaj pa briga ljudi kriza, če je čas za berljanje in norenje tu! In kako more kriza prisiliti ljudi, da ne bodo noreli, če jih leta in leta ni mogla niti lastna pamet!

Ne gre jim v glavo in ne gre... So paš stvari med nebom in zemljo, ki jih človek ne more nikdar razumeti, v predpustu pa še težje.

Katastrofa parnika „Brindisi“ pred 16 leti

Kako se je potopil parnik, ki je pripeljal iz Amerike srbski armadi sanitetno in vojaško pomoč

5. januarja 1916 zvečer je odplul od italijanske obale parnik »Brindisi«, da bi se ponoči neopaženo približal nasprotni albanški obali. Avstrijske podmornice so križarile po Jadranskem morju in iskale svoje žrtve. Prejšnjega dne je srečno plula skozi to morsko ožino ladja s starim, bolnim kraljem Petrom, ki se je bil poslovil od svoje decimirane armade. Toda opreznost nikoli ne škoduje. Parnik je plul brez luči. Na krovu je bilo 400 Črnogorcev, ki so se peljali iz Amerike domov, da bi se borili rami ob rami s Srbi. Na parniku je bil tudi českoslovaški pomožni sanitetni odred, ki mu je dal na predlog ameriških človek znani ameriški prijatelj Slovanov Froghingham 50.000 dolarjev. V njem sta bila zdravnik dr. Guča in dr. Čunat, dalje St. Hamplova, ki je bila v Srbiji že s prvim Froghinghamovim sanitetnim odredom, hčerka navdušenega slovaškega delavca v Chicagu Mariena Lamoševa in pa član newyorškega Sokola Synacek, ki ga je pošiljal Voska, da bi prišel skozi črnogorske postojanke v avstrijski uniformi na čiščo. Dva člana odreda sta že imela v srbski zemlji svoje drage, dr. Guča, ženo, gđ. Hamplova pa ženina; oba sta bila podlegla tifuzu, ki je spomladi 1. 1915 kosil srbsko armado. Odred je peljal s seboj okrog 700 zabojev najrazličnejšega materiala.

Štiri italijanske torpedovke in dve križarki so prvotno spremljali parnik, ki se je po dolgi vožnji bližal končnemu cilju. Jutranja zarja je pozlatila morsko gladino, morje je bilo mirno, mnogi potniki so prišli na krov, kajti v daljavi se je že videla albanaska obala. Toda »Brindisi« ni dosegel svojega cilja. Nekaj minut po 8. uri je strasna eksplozija pretresla parnik in ogromen val je pljusnil čez krov. Parnik je bil zavozil na mino. Zatutila je sirena in parnik se je začel nagibati. Strahotni prizori so se odigrali na krovu. Obe čehinji in Synacek so se spustili v rešilni čoln, ki se je pa pri nerodnem spuščanju prevrnil. Vsi so padli v ledeno valovo. Le mlada Slovakinja je splezala nazaj na nagnjeno ladjo. »Brindisi« se je hitro pogrezal in zadnji brodolomci so kmalu stali do kolen v vodi. V nepopisni paniki so si nekateri končali življenje z revolverji. Ostati na parniku je pomenilo sigurno smrt. Potnikom ni preostajalo drugega, nego poskakati v mrzlo vodo in odplavati čim dalje od potaplajočega se parnika. Po tri ure trajajočem boju z ledenimi valovi je prišla rešitev. Na malem parniku, ki je pripeljal brodolomcem na pomoč iz meduanskega pristanišča, je bila že zbrana gruča rešenih. Eni so skušali intonirati črnogorsko himno, pa so jih drugi prekrivali. Ko smo stopili končno na suho, pripoveduje rešena, zdaj žena českoslovaškega polkovnika, sem začela krčevito plakati, vendar sem pa zbrala vse svoje sile in krenila z drugimi proti obali proti Sv. Ivanu Meduanskemu. Sedli smo k ognju in nekdo mi je ponudil čašico konjaka. Izmed 400 Črnogorcev se jih je bilo rešilo samo 143.

Oba zdravnik sta se bila rešila, toda Synacek in gđ. Hamplova sta našla smrt v ledenih valovih. Drugi dan je vrglo morje Hamplovo na peščeno obalo. Za belim vratom je imela medaljonek s sliko svojega ženina, ki je že počival v srbski zemlji in ki ga je hotela posetiti vsaj na grobu.

Brodolomci so odšli v Skader, ki je bil v znamenju katastrofe srbske armade. Potem so bili nekaj časa v gosteh pri črnogorskem kralju Nikoli, toda končno jim ni preostajalo drugega, nego pridružiti se Srbom na umiku čez Albanijo. Preživeli so vse grozote tega umika. Šele v Valoni so se odkrcali na ladjo in odpeljali na Krf. Mariena Lamoševa se je pa znova napotila v Evropo in skrbela za srbske sirote, nedolžne žrtve vsenarodne katastrofe. Ko je bila končno organizirana v Franciji českoslovaška armada, se je poslovila od srbskih otrok in ustanovila s pomočjo ameriškega Rdečega križa v Cognacu českoslova

Bat'a priletel v Indijo

Od Bagdada do Karači je rabil tri dni — Bat'a in Gandhi

Najtežavnejši del poleta Tomaža Bat'e v Indijo je bila iz Bagdada. V sredo, kmalu po prihodu v Bagdad, se je dvignilo letalo te edinstvene trgovske ekspedicije in hotelo izogniti se Basri, kjer razsaja kuga, je skušalo prileteti v perzijsko mesto Siras. Visoke gore so pa prisilile močno letalo tipa Fokker s tremi motorji dvigniti se 4800 metrov visoko. Toda v suhem in redkem zraku so začele odpovedovati svečke. Pozneje so se tako razgrele, da so prežigale izolacijo. Ker ni bilo mogoče dobiti zveze z nobeno radiostanico, da bi se domenili o priručnem

kraju, kjer bi se letalo lahko spustilo, se je moral Bat'a vrniti v Bagdad.

Ze v četrtek se je pa letalo znova dvignilo in odletelo proti Basri. Bat'a je bil trdno sklenil sploh ne zapustiti letala in nadaljevati polet takoj, da se reši karantene. V Basri mu pa ni bilo treba spustiti se, letalo je srečno preletelo Perzijski zaliv in se spustilo v perzijskem pristaniškem mestu Buširu. V petek je doseglo pristanišče Qvatar na meji Beludžistana, v soboto je pa znova startalo in doseglo še istega dne indijsko mesto Karači. Iz Bagdada do

Karači je rabil Bat'a tri dni. Ta letalski uspeh je tem večji, če pomislimo, da je znašal akcijski radij letala 1000 km in da je zadostoval zlasti v zadnjih treh etapah komaj za dosego najbližje stanice.

Na Silvestrovo, ko so na Češkoslovaškem mnogi pili na zdravje Bat'e in na srečo njegovega poleta, najbrže nihče in tudi Bat'a sam ni slutil, da se govori o njegovem poletu v deželi, ki ima na zemljevidu obliko čevlja, namreč v Italiji, med politiki in novinarji kot o najvažnejšem dogodku zadnjega časa. V Rimu so namreč govorili, da je Bat'a sklenil organizirati polet v Indijo na pobudo znanega intervjuvalca zlaynega urednika »Giornale d'Italia«, ki modri Gandhi o njem ni hotel ničesar vedeti, dokler je bil na krovu italijanskega parnika. Italijanski novinar se je v tem intervjuju tolažil, da londonska konferenca ni bila pomirjevalno sredstva za žilavega Mahatmo, niti naroka za 350 milijonov Indov. Dejal je, da izbruhne kmalu revolucija v domovini modernega indijskega Mesije odnosa da začno Indii dosledno bojkotirati angleško blago, torej tudi čevlje, potem pa napoči zlata doba sodelovanja z Gandhim.

Se predno je izrekel to proroško resnico rimski list, so si jo šepetali med seboj pred Silvestrom rimski politiki. Italijanski gospodarski krogi so videli že cele ladje polne italijanskih sandal, čevljev in copat. Naenkrat je pa udarila v njihove sanje vest, da je prvo letalo veleindustrija Bate že landle na potu v Indijo. V trenutku, ko je vrgel Gandhi v Bombayu svojo politično petardo proti Angliji, brne motorji Bat'inih letal, ki z njimi prehitijo Italijo. Letala pripeljejo v Indijo organizatorje trgovine, kmalu začno morda graditi nove tovarne za čevlje in italijanski izdelki bodo izpodrinjeni.

Vse italijanske politike je težilo vprašanje, kaj stori Gandhi. Morda bodoči predsednik republike s 350 milijoni prebivalcev, z Bat'o, ko se posreči izumiti ceno in higiensko obutev za Ind. O tem je pisal tudi rimski polidnevnik »Tevere« in pripominjal, da bo treba to stvar temeljito proučiti. Gandhi in Bat'a bosta baie politično gospodarski problem l. 1932. Strah ima velike oči.

Štiri usmrtitve v eni noči

Te dni so bili usmrčeni v Chicagu v kratkih presledkih štirje zločinci in sicer vsi štirje ponoči. Najprej so posadili na električni stol zločince Jordana v sami srajci, spodnjih hlačah in čevljih. Ko so spustili električni tok, je postalo njegovo telo najprej rdečkasto, potem pa blede. Zločincu so se napeli očesni živci, od elektrod se je dvigal prozoren dim in na kratko ostrženi zločincevi glavi je začela koža vidno ogledati. Liki kupček nežnega mesa so odnesli štirje jetniški pazniki iz smrtne dvorane Jordana, ki je bil odklonil na zadnji poti vsako duhovno uteho.

Potem so privedli v spremstvu duhovnika in nosilca križa na morišče morilca Rocca, ki je umoril nekega bankirja. Mirno, krčevito stisnjenih pesti, kakor Jordan, je sedel tudi Rocca na električni stol. Njemu je sedel Sullivan. Predno so prvič spustili električni tok, je s prsti lahko bobnal po električnem stolu, kakor bi se kratkočasil. Naenkrat so mu pa prsti obrnili, koža je postala rdečkasta in Sullivan je bil mrtev. Zadnji je bil usmrčen Roccov tovariš Popescu. Tudi on je bil mrtev v nekaj minutah. Usmrtitev vseh štirih zločincev je trajala komaj 37 minut. Po Chicagu se pa govori, da dobivajo na smrt obsojeni pred usmrtitvijo močne doze morfija ali kokaina, da jim smrt olajšajo. Ravnatelj in uradniki kazalnice to vest seveda zanikajo.

Strah pred atentati v Rusiji

Švedski princ Karel priobčuje spomine na čase, ko je bil poslanik v Moskvi. Princ pripoveduje, kako so se na ruskem dvoru bali atentatov in kako so povsod videli in vohali bombe in hilitov. Za kranje Aleksandra III. l. 1881 so priredili na dvoru velik ples. Zbrala se je najodličnejša družba. Visoka gospoda je plesala in rajala, vse je bilo židane volje, ko se je naenkrat pojavila na parketu plesne dvorane nekakšna krogla, ovita z jekleno žico. »Bomba! Nihilisti!« Ples so tako prekinili in nastalo je panično pričakovanje, kda bo bomba eksplodirala. Nekateri strahopetnejši gospode so jo hitro popihali iz dvorane. Dva najhrabrejša častnika sta pa stvegala življenje, planila sta na bombo in jo vrgla skozi okno. Vsi so si z obzoka odjahali in kmalu se je zabava nadaljevala.

Sele pozneje se je zvedelo, kaj je bila v resnici nevarna »bomba«. So-progi znanega ruskega generala Skobeleva se je bil med plesom odpel steznik in ji padel na tla. Takrat so namreč nosile dame čudne, res nekakšnim bombam podobne steznike, preprežene z žico. Gospa generalova je takoj zapustila ples, toda govorice

Japonski poslanik v Moskvi Hirota

Stanovanjska kolonija na vodi

Doslej smo vedeli za stanovanjske kolonije na vodi samo na Kitajskem. Zadnja leta je pa zrasla taka plavajoča kolonija stanovanjskih hišic tudi na Reni blizu mesta Bingen. Kolonijo so zgradili na pontonih in splavih, ki so ostali po gradnji renškega mostu. To so primitivne lesene hišice, obstoječe iz kuhinje, sobe in spalnice, vse v enem in stoječe na starem splavu. Seveda te hišice nimajo niti kanalizacije, niti kleti, pač pa cenene in udobne kopeli in kopalnice takoj za ogrom, seveda samo poleti. Pozimi take kopeli niso priporočljive.

Stanovanjska kolonija na vodi ima pa električno razsvetljavo in radio, nekatere hišice celo hleve za drobnico in kurnike za perutnino. Najzanimivejše je pa, da se te hišice ne dajo obremeniti z davki. Davčni predpisi namreč ne predvidevajo hiš na vodi in zato stanovalec kolonije na Reni ni treba plačevati niti zemljiškega, niti najeminskega davka. Dno reke Rene ne

more veljati za zemljišče, ki na njem kolonija stoji. Če temu al. onemu stanovalecu ni kaj po volji, se preseli nekaj metrov naprej in zadeva je urejena.

Umor v pariških katakombah

Pariz ima novo senzacijo. Vse mesto govori o skrivnostnem zločinu, ki ni bil izvršen v elegantnem damskem buduarju, temveč v mračnih katakombah pod Parizom. Gre za ostanke srednjeveškega kamnoloma, ki so postali med veliko revolucijo pribežališče zločincev, pa tudi političnih preganjancev. Pozneje so porabili katacombe za gradnjo vodovoda in kanalizacije, zdaj pa vozijo po njih vlaki podzemne železnice. V pariških katakombah se je dolgo skrival pred detektivni tudi Mirabeau. Zdaj si lahko človek ogleda v Parizu samo del katakomb. V njih so bile položene k večnemu počitku kosti umrlih z raznih opuščenih pokopališč. Tu počiva okrog 7 milijonov mrtlic brez teže grooa nad seboj. V katakombah, ki spadajo med največje zanimivosti Pariza, je bil izvršen te dni tudi senzacionalen zločin.

Ko je uradnik kakor običajno pregledoval vhod v katacombe, predno ga je odprl posetnikom, je našel na tleh truplo. Bilo je truplo lepo oblečenega moškega, ki je bil očitno umorjen in so ga morilci prinesli k vhodu v katacombe, kakor so pričali sledovi. Popoldne katacombe niso bile dostopne obinstvu, ker so oblasti takoj uvedle strogo preiskavo. Žrtev zagonetnega zločina je moč 35. let, ki ni imel pri sebi niti denarja, niti dokumentov. Samo na perilu je imel začetnici R. S. Truplo so morali zločinci vleči po tleh in sledovi so vodili daleč po podzemnih hodnikih. V Parizu je pa mnogo hiš, ki imajo v kletih neposredni vhod v katacombe. Splošno so ti vhodi zazidani, toda vhod se da prav lahko odpreti. Pariške katacombe se razprostirajo približno 10 km daleč, tako da je treba dolgo preiskovati, predno se ugotovi, kje je bil zazidani vhod v katacombe odkopan.

Preiskava je dosegla prvi uspeh. Fotografijo umorjenega so priobčili vsi pariški listi in opozorili javnost na začetnici R. S. na umorjenčevem perilu. In takoj se je prigrasila mlada dama, češ, da je umorjeni njen bivši zaročenec Spanec Ricardo Sarpino. Mož se je mudil v Parizu 8 dni po trgovskih opravkih. Bil je zelo bogat in ni izključeno, da so ga zločinci zvabili v hišo, ga umorili in oropali, truplo pa spravili skozi tajni vhod kleti v katacombe. Morda je bil pa Sarpino umorjen šele v mračnih, vlažnih podzemnih hodnikih. Bil je zelo navdušen za senzacije in nekoč je dejal svojim znancom, da bi rad posejil katacombe ponoči. Tako meni bivša njegova zaročenka kot edina priča, ki utegne policiji pomagati razjasniti umor v katakombah.

Španska letalca Rodriguez in Haya, ki sta srečno preletela progo Sevilla Bata na španski Guineji.

V spanju govoriti ni dobro

Neki francoski trgovec ima navado v spanju govoriti. To mu je prineslo že mnogo sitosti in ga spravilo zelo pred sodišče. Nekoč je moral namreč po trgovskih opravkih v Pariz in spotoma se je seznanil z lepoticco, ki jo je povabil čez noč s seboj v hotel. In tu se je začela trgovčeva nesreča. Mož je sladko spal, ko mu je usodna navada naenkrat izvalila iz ust besede: »Pa mi vendar ne bo ukradla iz denarnice treh tisočakov?« Ko se je prebudil, je spoznal, da njegov strah v spanju ni bil zaman. Lepotica jo je bila s trgovčevimi tisočaki popihala. Ves obupan je hitel trgovec na policijo, kjer so ga sicer tolažili, obenem pa opozorili, da mu zaenkrat ne morejo pomagati. Iz strahu, da bi si kaj ne storil, so ga obdržali čez noč na policijski stražnici, kjer so ga pa sotrpini vrgli iz sobe, ker je neprestano tarna tako, da niso mogli spati.

Doma ga je pa čakala nova nesreča. Ko je ponoči proti svoji volji priznal svojo pariško nustolovščino, ga je žena zapustila in vložila tožbo za ločitev zakona. Siromak se je zatekel v nesreči k svojemu očetu, ki mu je pa zagrozil, da ga razdedini. Zadeva bi dišala močno po izmišljotini, da ni policija kmalu aretirala dotične lepote in jo izročila sodišču. Pred sodiščem se je izkazalo, da je trgovca v hotelu res olajšala za tri tisočake. Da se je občinstvo na razpravi imenito zabavalo na trgovčev račun, ni treba še posebej omenjati.

Rejci malih živali organizirani

Vrednost perutninarstva znaša v naši državi 2.021 milijonov 912.048 dinarjev

Ljubljana, 5. januarja.

Vsi sloji, stanovi in ljudje s skupnimi interesi ter težnjami čutijo vedno bolj potrebo po združitvi, organizaciji, in se čedalje bolj zavedajo pomena organizacije.

V nedeljo dopoldne so rejci malih živali ustanovili svoje društvo na ustanovnem obnem zboru v restavraciji »Novi svet«. Udeležba je bila zelo lepa, občnega zbora se je udeležilo tudi precej rejcev z dežele.

Pripravljalni odbor so tvorili gg.: predsednik Fr. Kristof, podpredsednik Avg. Kregar, tajnik Alf. Inkret in 5 odbornikov.

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik g. Kristof. Pozdravil je navzoče izražajoč veselje nad lepo udeležbo, potem je pa na kratko utemeljil pomen in namen društva. Reja malih živali (perutnine, kuncev, golobov itd.) ima posebno v današnjih težkih časih velik pomen zlasti za malega človeka in sicer praktičen pomen, ne glede toliko na ljubiteljsvo. Pametna reja lahko prinaša tudi malemu človeku lepe dohodke. Zato je pa treba organizacije, smotrenega dela. Pouk o rejci malih živali najde sicer rejec v strokovnih knjigah in časopisih, vendar je za smotreno in uspešno rejo treba pomoči strokovne organizacije. Zaradi tega se ustanavlja to društvo.

G. Inkret je podal pregled predgovorine društva. Rejci, ki so zdaj ustanovili svoje novo društvo, so ob priliki reorganizacije Kmetijske družbe ustanovili njen perutninarski in kuncerejski odsek. Pozneje je prišlo med glavnim odborom in odsekom do nesoglasja, ker je družba pagirala predvsem rejo rjave štajerske kokoši, dočim so rejci hoteli rediti tudi druge pasme. Rejci so hoteli tudi stopiti v zvezo z drugimi perutninarskimi društvi in se včlaniti v zvezi sorodnih društev ter so vložili tozadevno prošnjo na glavni odbor KD. Prišlo je pa baie do nekega sporazuma v administrativnem poslovanju glavnega odbora, ki je ukinil kuncerejski odsek in imenoval novi odbor brez ožjega sodelovanja prejšnjih odsekovih funkcionarjev.

Ustanovitelji kuncerejskega odseka so torej osnovali samostojno društvo. Ker bo društvo imelo več odsekov za razne pango reje malih živali, so posamezni funkcionarji teh odsekov govorili o smernicah društvenega delovanja v posameznih panogah. G. Inkret je govoril o kuncereji. Društvo bo prirejalo predavanja, razstave, organiziralo prodajo, vodilo prodajno knjigo, rejci bodo morali voditi rejno knjigo in sploh bo društvo organiziralo kuncerejo, da bodo uspehi čim lepši.

O nalogah perutninarstva je poročal g. Adamčič. Naglašal je, kako velikega pomena je reja perutninarstva, saj lahko 500 kokoši preživi vso družino. Reja pa mora biti seveda smotrena, sicer ni uspehov. Predvsem je treba gojiti čiste pasme. Nemogoče je pa izvesti in zahtevati, da bi gojili samo eno pasmo, temveč naj vsak perutninar redi, kakršnokoli pasmo, treba je pa skrbeti, da je plemo čisto. Treba bo posvečati mnogo pažnje cenam, organizirati prodajo, prirejati razstave in predavanja po deželi, skrbeti za ceno nabavo krme, orodja, dobrih plemenskih živali itd. Društvo mora tudi misliti na svoje glasilo in predvsem razširiti delovanje čim bolj, pritegniti čim več članstva, zato se naj vsi novi člani poprimajo intenzivnega dela.

Nato se je prigrasil k besedi predsednik perutninarskega odseka Kmetijske družbe, g. J. Seher, ki je pozdravil navzoče v imenu odseka in razložil stremiljenje KD glede perutninarstva. Naglašal je potrebo, da se naj novo društvo zavzame za delovanje v korist narodnega gospodarstva ter mora biti njegovo delo v interesu splošnosti, ne le ljubiteljev malih živali. Dejal je, da so za naše podnebje primerne le domače pasme kokoši, predvsem štajerska rjava kokoš, tuje pasme so pa pri nas degenerirane. Za rejo perutnine je treba mnogo znanja in je zaradi tega težko verjeti, da bi perutninarji kar tako lahko redili tuje pasme, da bi ostale čistokrvne. Govornik je pozdravil novoustanovljeno društvo in mu želel mnogo uspehov.

Po kratki debati glede reje kokoši je stopil med zborovalce nenadoma referent živinorejskega odseka ministrstva poljedelstva ing. agr. prof. Drag. J. Grujič. Predsednik ga je predstavil prisotnim, ki so ga živahno pozdravili. Posebej ga je pozdravil predsednik perutninarskega odseka g. Seher ter ga prosil, da se naj zavzame za težnje našega perutninarstva in za ugodno rešitev prošnje, ki so jo poslali železničarji perutninarji na poljedelsko ministrstvo.

G. referent je izrazil veselje nad lepo udeležbo in zanimanjem, ki ga goje prisotni za rejo malih živali, obljubil je svojo pomoč našim perutninarjem potem je pa govoril o velikem pomenu perutninarstva za narodno gospodarstvo ter podpi svoja izvajanja s statističnimi podatki o perutninarstvu v naši državi. V začetku l. 1930 je bilo v naši državi 16.271.636 kokoši. Od teh smo jih porabili v državi okrog 14 milijonov, izvozili pa 9.518 ton. Kure so znesle okrog 1.450.000.000 jajc, ki smo jih izvozili 610.000.000, 680.000.000 konzumirali za hrano in 150.000.000 porabili za valjenje piščet. Skupna vrednost perutninarstva znaša torej po teh številkah, ki so vzete najnižje, 2.021.912.048 Din. V dravski banovini je 66 kokoši na km². V dveh letih smo vzredili 200.000 komadov čistokrvne perutnine. Perutninar je lahko vsak, ker lahko začne z malim ter ima zato perutninarstvo še poseben pomen. Ministrstvo poljedelstva je seveda že uvidelo velik po-

men perutninarstva, vsega pa državna uprava ne more storiti, nego samo lahko podpira privatno iniciativo.

Govor g. referenta je bil sprejet z živahnim odobravanjem, nakar je g. Inkret prečital društvena pravila, ki so bila sprejeta z izpolnitvijo, da se pod društvom snujejo še podružnice v podeželskih krajih. Določili so tudi soglasno članarino. Med člane je vstopil tudi g. ing. prof. Grujič, ki so ga potem prisotni soglasno izvolili za častnega člana.

Sprejet je bil predlog, da se društvo na kratko označuje »Zivalica«, namesto celoga oficijelnega imena »Društvo rejcev malih živali za dravsko banovino v Ljubljani«.

V odbor so bili soglasno izvoljeni gg.: predsednik Kristof, podpredsednik dr. Jenko, I. tajnik Inkret, II. tajnik Adamčič, III. tajnik Kelnarič, blagajnik Lenardič, namestnik blagajnika Kregar, odborniki pa: Rohrman, Devetak in Vidmar.

Pri raznoterostih so člani in odborniki sprožili več umestnih predlogov o društvem delovanju in nabavi plemenskih živali. V splošnem so se zavzemali, da je treba podpirati domače rejce, ki imajo prav tako dobro perutnino in kunce, kot je tuzemska. Tudi g. prof. Grujič je zastopal to stališče ter poudarjal, da je v Beogradu farma angorskih zajcev, ki so celo lepši in boljši kot so angleški, čeprav so prišli iz Anglije, naše podnebje je namreč primernejše za njih rejo.

Predsednik g. Kristof je zaključil občni zbor z zaključnim govorom in se zahvalil prisotnim za udeležbo, zlasti pa g. referentu prof. Grujiču za počastitev in naklonjenost, ki jo je izkazal društvu s svojo udeležbo.

Mož, ki hoče izdelovati zlato. Poljski inženjer Jan Dunikowski pravi, da se mu je posrečilo odkriti način izdelovanja umetnega zlata.

Senzacionalni kriminalni vefilm

FRITZA LANGA

Kriminalni slučaj, ki je držal v napetosti ves svet!

Predstave danes ob 4., 8. in 9. zvečer — jutri na praznik ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Pri ljudeh, ki so potrti, preutrujeni, za delo nezmožni, povzroči naravna »Franz Josefova« gredica pristo kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost. Vodeči kliniki izpičujejo, da je »Franz Josefova« voda alične vrdnosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« gredica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spocerijskih trgovinah.

Emile Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

Ni pa povedal vsega. Zamolčal je vse, kar je mogel zamolčati o zločinu in moralnem padcu vojvode de Champdoce in grofica de Mussidan. Hotel je prihraniti Andreu razočaranje.

Slavni policist je baš končal svoje pripovedovanje, ko se je kočija ustavila nasproti rue Matignon.

Izstopite, — je dejal Lecoq Andreu, ki se mu je kar v glavi vrtelo, — in pazite na roko.

Andre je mehanično ubogal.

Zdaj me pa dobro poslušajte, — je nadaljeval policist, ki je bil ostal v kočiji. — Grof in grofica de Mussidan vas pričakujeta danes dopoldne ob enajstih k obedu. Evo, tu je vabilo, ki naj ga izročim vam. Vendar se pa nikar predolgo ne mudite pri gospodični Sabini. Ob štirih bodite v svojem ateljeju... predstavil bi vas rad vašemu očetu. Dotlej pa nikomur niti besedice.

Mladi slikar je hotel odgovoriti, zahvaliti se, reči kaj, pa ni mogel. Lecoq je tlesnil na svoj poseben način z jezikom, izvošček je pognal konje in kočija se je kmalu izgubila v množici drugih kočij in vozov.

Andrea je tako nepričakovano sreča kar omamila. Mlado dekle, ki jo ljubi, eno najslavnejših imen Francije, ogromno premoženje, vse to je dobil naenkrat. Toda ta opojnost ni trajala dolgo. Zardel je, krenil po rue Matignon in pritisnil na zvonec pozlačenih vrat palače Mussidanovih.

Končno pride v to palačo, kamor so mu bila vrata tako dolgo zaprta. Kak-

124

šen sprejem ga čaka? Ali se spomni grof de Mussidan svojih obljub, ali pa se zadovolji s suhoparno zahvalo zdaj, ko je nevarnost že odstranjena.

Prišli so mu odpret in prijaznost služinčadi je pričala, da so ga pričakovali. To je bilo dobro znamenje.

Komornik je odprl vrata velikega salona in izgovoril njegovo plebejsko ime: — Gospod Andre!

Na steni nasproti vrat je visel Sabini portret, tisti portret, ki ga je Andre tako skrivaj slikal. Kako je prišel sem? V tem je spoznal Sabiniino idejo in Lecoqovo roko.

Grof de Mussidan je k sreči razumel njegovo silno zadrego, stopil mu je naproti in ga odvedel h grofici, rekoč: — Diana, dovoli, da ti predstavim soproga najine hčerke.

Andre se je globoko priklonil in zajecjal nekaj besed v zahvalo. Toda grof ga je znova prijel za roko, mu jo položil v Sabiniino in dejal ginjeno: — Če more biti sreča na tem svetu plačilo za trpljenje, bosta srečna!

Šele čez nekaj časa si je Andre toliko opomogel, da se je lahko ozrl na Sabino.

Ubogo dekle! Po celem mesecu silnih muk, ko je bila s težkim srcem sklenila trpeti Croisenoisovo vsiljivost, je je bila sama kost in koža.

O, draga! — ji je zašepetal Andre na uho, — kako ste trpeli!

— Vidite, da nisem lagala, — je odgovorila skromno, — to bi bila moja smrt.

Andre se je moral ves dopoldan premagovati, da ni izdal svoje tajne ljubljene grofici hčerki. Ko je pa odbila ura pol treh, je moral napeti vse sile, da je mogel oditi.

Bil je šele pet minut v svojem ateljeju, ko se je začelo trkanje in vstopil je Lecoq z dostojanstvenim starem. Ta stavec je bil vojvoda de Champdoce — Norbert.

— Norbert.

— Gospod, — je dejal Andreu kar

naravnost, — znani so vam razlogi, ki so me napotili k vam. Veste, kdo ste in kdo sem jaz.

Andre je prikimal.

— Ta gospod, — je nadaljeval vojvoda obrnjen k Lecoqu, — je vam sporočil, v kakšnih obžalovanjih vrednih razmerah sem se ločil od vas, ki ste moj sin. Ne bom se opravičeval. Sicer me je pa zadela kruta kazenska za zločin. Le pogledajte me... star sem komaj osemindeset let.

Clovek bi mu bil prisodil najmanj šestdeset let in Andre si je lahko mislil, koliko je moral pretrpeti ta mož, njegov oče.

— In posledice čutim še zdaj, — je nadaljeval vojvoda. — Zdaj, ko je to moja najbolj vroča želja, vas ne morem priznati za svojega sina. Zakon mi dovoljuje samo zapustiti vam premoženje in ime.

Mladi slikar je molčal. Vojvoda de Champdoce je nadaljeval:

Vem, da bi se lahko zatekli k sodišču, da bi vam bilo vrnjeno vaše ime, toda v tem primeru bi moral reči, moral bi priznati...

Ah, gospod, kaj si pa mislite o meni? — ga je prekinil Andre. — Kaj? Še predno bi sprejel vaše ime, ki je tudi moje, naj bi ga onečastil?

Vojvoda si je oddahnil. Andrejev pozdrav bi bil učinkoval nanj kakor mrzla prha. Kolika razlika med to dostojanstveno rezerviranostjo in patetičnim Paulovim nastopom prejšnji dan!

Vendar vas pa prosim, gospod vojvoda, — je nadaljeval Andre, — da mi dovolite nekaj pripomniti: — Pripomniti?

Da, gospod vojvoda, nisem si upal reči, da imam v mislih pogoje; toda prepričan sem, da me boste razumeli. Tako na primer nisem nikoli imel nad seboj gospodarja. Svojo neodvisnost sem plačal predrago, da bi se ji kar tako tebi nič meni nič odrekel. Sem slikar in za vse na svetu bi ne opustil slikanja.

— Saj ostanete svoj gospodar.

Kakor prvi hip oče, tako je zdaj okleval Andre; zardel je do ušes.

— To pa še ni vse, — je nadaljeval, — ljubim mlado dekle, ki mi ljubezen vrača; najin zakon je sklenjen, mislim...

— Mislim, da morete ljubiti samo ženo, ki je vredna našega doma, — se je oglasil vojvoda.

Mladi slikar se je otožno nasmehnil.

— Včeraj nisem bil še nič, — je dejal tiho, — toda pomirite se, gospod, ona je vredna imena Champdoce tako po svojem imenu, kakor tudi po svojem premoženju. Kar se tiče družabnega položaja, je stala visoko nad menoj. Dekle, ki jo hočem vzeti, je... hči grofa de Mussidana.

Pri tem imenu je vojvoda strahovito prebledel.

— Nikoli! — je vzkliznil, — nikoli! Raje bi vas videl mrtvega, kakor pa poročenega s hčerko grofa de Mussidana!

— Jaz, gospod, pa raje tisočkrat umrem, kakor da bi pustil njo.

— Če bi vam pa odrekel svoje dovoljenje, če bi vam branil...

Andre je odkimal z glavo.

Nimate pravice braniti mi, gospod vojvoda, — je dejal samozavestno. — Nimate mi kaj braniti. Očetova avtoriteta se odkupi z leti udanosti in zaščite. Vi mi pa niste ničesar dali in zato vam ničesar ne dolgujem... Pozabite name, kakor ste bili pozabili doslej... pojdite svojo pot, jaz pa pojdem svojo.

Vojvoda de Champdoce je molčal. V njem se je bil strašen boj. Razumel je še predobro, da se bo moral odpovedati sinu, ki mu ga je bilo čudežno naključje komaj vrnilo, ali pa dovoliti mu, da se poroči s hčerko grofa de Mussidana. Oboje se mu je zdelo enako grozno.

— Grofica ne bo nikoli privolila v ta zakon, — je dejal tiho.

Lecoq, nema priča tega prizora, je

spoznal, da je nastopil trenutek, ko mora poseči vmes.

— Kar meni prepustite skrb izposlovati dovoljenje gospe grofica, — je pripomnil.

Vojvoda ni več ugovarjal, bil je premagan. Razprostrl je roke, rekoč:

— Objemite me, dragi sin, zgodi se vaša volja.

Toda mladi slikar se je kmalu oprostil iz tega objema. Ni se mogel več premagovati.

— Moja mati! — je vzkliznil, — odvedite me k moji materi!

Tistega večera, objemajoč svojega toli objokovanega sina, je Marie de Puymandour, vojvodinja de Champdoce spoznala, da sreča ni prazna beseda.

Vojvoda slutnja ni varala. Čim je zvedela, da je Andre Norbertov sin, je grofica de Mussidan izjavila, da ne more privoliti v njegov zakon s Sabino.

Toda Lecoq ničesar ne obljubi zaman.

V papirjih B. Mascarota je bil našel grofici ukradena pisma. Prinesel jih je in za nagrado je dobil njeno dovoljenje.

Slavni policist zatrjuje, da to ni siljevanje.

Andre in Sabina živita zdaj srečno v krasno opremljenem gradu Mussidanovih. In krasni bivronski gozdovi, priče njune prve ljubezni, so se jima tako prikupili, da se morda naselita tu trajno.

Nad balkonom svojega gradu Andre rad kaže gostom ono spojno girlando, ki jo je bil začel delati, da bi opravičil v grofovih očeh svojo navzočnost, pa je ostala nedovršena. Zagotavlja goste, da jo bo nekega lepega dne dovršil, kar je pa dvomljivo, kajti zdaj se je zelo polenil.

Gotovo pa je, da ne bo minulo leto dni, pa bodo imeli pri Mussidanovih krst.

KONEC.

„Lucifer“

Peči sistema „LUCIFER“

vam sigurno niso še tako dobro znane, pač pa smo prepričani, da ne boste v stanu iste prehvaliti ako si jo nabavite. Daje vam pri mali uporabi kuriva peklenko toploto. — Prepričajte se in uvideli boste, da je to res. — Se danes pišite na

BULC & ADANA, LJUBLJANA, Gajeva ulica št. 9/1, industrija emajliranih peči, napisov črk in izdelkov sploh

„Lucifer“

„Lucifer“

konkurenčne

cene!

„Lucifer“

konkurenčne

cene!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plačo se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znakov ne odgovorjamo. Najmanjši oglas 10 par.

ELEKTRIČNA PEČ
napredaj. Poizve se v trgovini Sever, Marijin trg 2. 497

STENSKO URO
nihalno, lepo, event. starinsko, kupim. Ponudbe na upravnishvo pod »Ura«. 493

LOVCI!
Pravi češki sistem pasti za jebece. Vam nudi najceneje Bogdan Žilic, Ljubljana, Dunajska c. 11. 494

BUKOVA DRVA TREBEVJSKI PREMOG
pri št. „KURIVO“
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33
(na Balkanu)
telefon 34—34

KUHARICA
skromna, čez 30 let stara, ki se razume na gostilniške posle, dobi s 15. januarjem mesto v gostilni v industrijskem kraju na Hrvaškem. — Takojšnje ponudbe na naslov: Stjepan Zajec, Golubovec pri Varaždinu. 495

LA BUKOVE CEPANICE
popolnoma suhe in zdrave, kupujem stalno v vsaki količini po 1850 za 10 ton franco vagon Zagreb, proti takojšnjemu plačilu. — Drvara Ciril Praznik, Zagreb, Draškovičeva ul. 54. 496

Ščetke
raznovidne omela, žimnate metle, čopice i. t. d. — izdeluje najceneje

Hinko Šimenc
KONGRESNI TRG ŠTEV. 8
(poleg kino Matice)

ŽIMO
za modroce d najcenejše do najfiniješe po tovarniških cenah prodaja

RUDOLF SEVER,
Ljubljana, Marijin trg št. 2

Klavirji!
pianini

Kupujte na obroke
od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stügel original, ki so nesporno najboljši! (Lahka, prečizna mehanika.) Prošaja jih izključno te sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik
Aleksandrova cesta št. 7
(voga! Beethovne ulice)

Dobrega nakupovalca

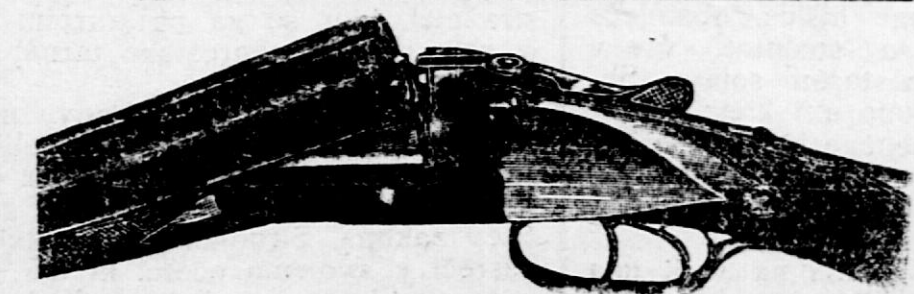
za dober potreben artikel, kateri se z lahkoto kupuje po deželi, sprejememo takoj nakupovalca s potrebnim kapitalom Din 10.000.—. — Ponudbe pod »Zaslugek dober in stalen/499«. na upravo »Slov. Narodac.

Lokal

V SREDINI MESTA primeren za trgovino ali pisarno, oddam s februarjem. — Naslov v upravi „Slov. Naroda“. 492

Makulturni papir
kč a Din 4.—

prodaja uprava „Slovenskega Naroda“

Lovske puške, floberte, brovning pištole, lovske in ribiške potrebščine

F. K. KAISER, puškar
LJUBLJANA, Kongresni trg 9

Izdelujejo se naj-

novjši modeli otroških vozičkov, razna najnovjša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Smučarske in vsakovrstne športne obleke izdeluje DAMSKI MODNI SALON

ELYSEE
LJUBLJANA, Novi trg št. 5
hitro, moderno, solidno in poceni

Mojim dragim in cenjenim gostom vljudno sporočam,

da sem 1. januarja t. l. prevzel **Kolodvorsko restavracijo**

v Ljubljani, Glavni kolodvor

Zagotavljam, da bom storil vedno vse, tako da bo v vsem kar najbolj zadovoljiva postrežba. Priporočam se za obilen obisk in želim vsem prav srečno in veselo novo leto.

CIRIL MAJČEN,
dosedanji kolodvorski restavratore v Zidanem mostu

V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest o smrti našega soproga, očeta, starega očeta, tasta, brata, strica in svaka.

Franca Oona
dolgoletnega uslužbenca trvdke J. Schumi

ki nam ga je kruta usoda iztrgala 1. januarja t. l. Pokopali smo ga 2. januarja na pokopališču pri Sv. Križu.

ZAHVALA
Ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, tasta, brata, strica in svaka

Franca Oona

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti, nadalje se zahvaljujemo preč. duhovščini, osobju trgovine in tovarne Schumi nasl. Hribar. Prav posebno pa se zahvalimo še rodbini Drag. Hribar ter gospej in gospodu Schulz ter vsem darovalcem vencev in cvetja.

Ljubljana, 4. januarja 1932.
ZALUJOČI OSTALI

Predtiskana ročna dela za vse!
Stenski prti Din 7.—, Stenski prti rdeči ali modro obrobjeni Din 10.—, prtički od 1.— Din naprej, blazine, milie itd. Novi vzorci, čisti tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela štrukelj

Vezenje zaves, perila, monogramov, entlanje, ažuriranje. »Bredac« žepni robci komad Din 2.—, beli in barvasti batist žepni robci vezeni komad Din 6.—

Standard oil Company
of Jugoslavija
skladišče in zastopstvo
R. TONEJC, PTUJ